

Komunitný plán sociálnych služieb **mesta Žiar nad Hronom** **2018 – 2023**

Žiar nad Hronom, máj 2018

Schválenie: Mestské zastupiteľstvo mesta Žiar nad Hronom,
Uznesenie č. xxx/2018 zo dňa xx.xx.2018

Vážení občania mesta Žiar nad Hronom,

Komunitný plán sociálnych služieb je dokument, ktorý dáva odpovede na otázky – aké sociálne služby sú v našom meste potrebné, v akom rozsahu ich máme budovať či podporovať. Zároveň nám tento dokument poskytuje návod, ktorým smerom sa máme my ako samospráva zamerať, či už do bližšej, alebo vzdialenejšej budúcnosti, pri plánovaní budovania sociálnej siete v našom meste.

Realizačný tím, a najmä pracovné skupiny vytvorené z členov cieľových skupín, ktorých účastníkmi boli aj niektorí z vás – občania či poskytovatelia už existujúcich sociálnych služieb, má za sebou niekoľko stretnutí. S výsledkami týchto stretnutí som sa priebežne, a veľmi dopodrobna, oboznamoval počas celej doby tvorby dokumentu a s plnou vážnosťou som sa nielen ja, ale aj vedenie mesta nad nimi zamýšľal, hovoril som o nich tak so svojimi kolegami, ktorí sa tejto problematike profesijne venujú, ako aj so samotnými poslancami. Viaceré panie poslankyne boli zároveň členkami pracovných skupín, čo vytváralo veľmi aktívny priestor pre odborné plánovanie.

Mnohé návrhy vás – občanov, nás – vedenia samosprávy, ale aj samotných poslancov v tomto dokumente sú pretavené do konkrétnych cieľov, opatrení a zámerov. Všetkým zúčastneným ďakujem a vážim si ich ochotu prísť a diskutovať, neraz v čase ich osobného voľna.

Mesto má záujem pomôcť naozaj každému, kto to potrebuje. Komunitný plán sociálnych služieb je nástrojom, prostriedkom na optimalizáciu verejných výdavkov v sociálnej oblasti. K nim potrebujeme aj mimorozpočtové zdroje – pomoc štátu, eurofondov, donorov či sponzorov. Vďaka týmto zdrojom, a prostredníctvom tohto dokumentu vieme adresnejšie a efektívnejšie zadefinovať konkrétne druhy sociálnych služieb a následne pristupovať k ich realizácii, či budovaniu.

Našou víziou a záväzkom je, aby sme, krok za krokom, v ďalšom období zabezpečovali zadefinované priority, opatrenia a realizovali jednotlivé aktivity, cez ktoré uskutočníme stanovené zámery či ciele v Komunitnom pláne sociálnych služieb.

Tento dokument je podkladom nielen pre nás – vedenie mesta, poslancov mesta a už existujúcich poskytovateľov sociálnych služieb, ale najmä pre vás – občanov nášho mesta.

Mgr. Peter Antal, primátor mesta

OBSAH

1	ÚVOD.....	6
1.1	Komunitné plánovanie sociálnych služieb.....	6
1.1.1	Komunita a komunitné plánovanie.....	7
1.1.2	Hlavné princípy a znaky komunitného plánovania.....	7
1.1.3	Tvorba KPSS v meste Žiar nad Hronom.....	8
1.1.4	Účastníci procesu komunitného plánovania.....	9
1.2	Sociálne služby.....	10
1.2.1	Legislatívny rámec sociálnych služieb a sociálnej oblasti.....	10
1.2.2	Východiskové dokumenty dotýkajúce sa sociálnych služieb.....	11
1.2.3	Sociálne služby, ich charakteristika a klasifikácia.....	13
2	ANALÝZA SOCIÁLNEJ OBLASTI.....	16
2.1	Analýza rozpočtu sociálnych služieb.....	17
2.2	Socio-demografická analýza.....	19
2.2.1	Analýza demografických ukazovateľov.....	20
2.2.2	Prognóza vývoja obyvateľstva.....	26
2.2.3	Analýza sociologických ukazovateľov.....	27
2.2.4	Analýza sociálnych charakteristík.....	32
2.2.5	Celkové zhodnotenie socio-demografických údajov.....	35
2.3	Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb.....	35
2.4	Analýza cieľových skupín a ich potrieb.....	39
2.4.1	Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom.....	39
2.4.1.1	SWOT analýza.....	40
2.4.1.2	Analýza problémov.....	42
2.4.2	Rodina, deti a mládež.....	43
2.4.2.1	SWOT analýza.....	43
2.4.2.2	Analýza problémov.....	44
2.4.3	MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami.....	46
2.4.3.1	SWOT analýza.....	47
2.4.3.2	Analýza problémov.....	49

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

3	Stratégia rozvoja sociálnej oblasti – ciele a opatrenia na roky 2018 – 2023.....	51
3.0	Spoločné ciele a opatrenia pre všetky CS	51
3.1	Ciele a opatrenia pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivým rodinným stavom....	54
3.2	Ciele a opatrenia pre CS Rodina, deti a mládež.....	58
3.4	Ciele a opatrenia pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami	62
4	Implementácia KPSS mesta Žiar nad Hronom na obdobie rokov 2018 – 2023.....	68
4.1	Časový harmonogram implementácie KPSS	68
4.2	Implementácia, hodnotenie a monitoring KPSS	70
4.2.1	Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS	71
	ZÁVER	74
	ZOZNAM LITERATÚRY	76
	ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK A OBRÁZKOV	79
	ZOZNAM PRÍLOH	82
	<i>Príloha 1</i> Zoznam účastníkov procesu komunitného plánovania Chyba! Záložka nie je definovaná.	
	<i>Príloha 2</i> Prehľad subjektov pôsobiacich v sociálnej oblasti v meste Žiar nad Hronom..... Chyba! Záložka nie je definovaná.	
	<i>Príloha 3</i> Prehľadná štruktúra strategickej časti KPSS Chyba! Záložka nie je definovaná.	
	<i>Príloha 4</i> Fotodokumentácia	Chyba! Záložka nie je definovaná.

ZOZNAM SKRATIEK

ADOS – Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
ANEPS – Asociácia nepočujúcich Slovenska
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
CPPPaP – Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CS – cieľová skupina
CVČ – centrum voľného času
DeD – detský domov
DIAŽIARA – Zväz diabetikov Slovenska, základná organizácia Žiar nad Hronom
DD – domov dôchodcov
DK – dom kultúry
DS – denný stacionár
DvHN – dávka v hmotnej núdzi
DSS – domov sociálnych služieb
EÚ – Európska únia
FO – fyzická osoba
HN – hmotná núdza
IBV – individuálna bytová výstavba
JDS – Jednota dôchodcov Slovenska
JDvHN – jednorázová dávka v hmotnej núdzi
KC – komunitné centrum
KD – klub dôchodcov
KP – komunitné plánovanie
KPSS – komunitný plán sociálnych služieb
KSP – komunitný sociálny pracovník / komunitná sociálna práca
MC – materské centrum
MOPS – miestna občianska poriadková služba
MRK – marginalizované rómske skupiny
MsKC – Mestské kultúrne centrum
MsP – mestská polícia
MsÚ – mestský úrad
MsZ – mestské zastupiteľstvo
MŠ – materská škola
NFP – nenávratný finančný príspevok
n.o. – nezisková organizácia
NP – národný projekt
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

OEaF – oddelenie ekonomiky a financií
OR PZ SR – Okresné riaditeľstvo policajného zboru Slovenskej republiky
OR SZPP – Okresná rada slovenského zväzu zdravotne postihnutých
OSN – Organizácia spojených národov
OSoO – odbor starostlivosti o obyvateľa
OÚ – okresný úrad
OZ – občianske združenie
PHSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PvHN – príspevok v hmotnej núdzi
PP – peňažný príspevok
PZ SR – Policajný zbor Slovenskej republiky
RIUS – Regionálna integrovaná územná stratégia
RÚVZ – Regionálny úrad verejného zdravotníctva
SAV – Slovenská Akadémia vied
SČK – Slovenský červený kríž
SODB – sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOH – stanica osobnej hygieny
SPODaSK – sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela
SPOSA – Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom
SR – Slovenská republika
SŠ – stredná škola
SWOT – Strong, Weak, Opportunity, Threat (silné stránky, slabé stránky, príležitosti, ohrozenia)
SZPP – Slovenský zväz zdravotne postihnutých
ŠJ – školská jedáleň
ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠZŠ – špeciálna základná škola
TP – terénny pracovník
TSP – terénny sociálny pracovník / terénna sociálna práca
ŤzP – ťažko zdravotne postihnutý
UoZ – uchádzač o zamestnanie
ÚNSS – Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
ÚPSVaR – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
ÚS – územný spolok
VÚC – vyšší územný celok
ZDS – Zväz diabetikov Slovenska
ZH – Žiar nad Hronom
ZP – zdravotne postihnutý
ZpS – zariadenie pre seniorov
ZO JDS – základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska
ZSS – zariadenie sociálnych služieb
ZŠ – základná škola

1 ÚVOD

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ukladá v § 83 mestám a obciam vypracovať komunitný plán sociálnych služieb na základe dôslednej analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom sa skladá zo štyroch hlavných kapitol.

Prvá kapitola sa venuje prevažne teoretickému vymedzeniu základných pojmov týkajúcich sa komunitného plánovania a sociálnych služieb. Ďalej sú v nej presnejšie determinované hlavné princípy a znaky komunitného plánovania, a zároveň popísaný priebeh procesu tvorby komunitného plánu v Žiari nad Hronom. Vymedzuje sociálne služby, ich legislatívny rámec a východiskové dokumenty, ktoré sa vzťahujú na sociálne služby a ich poskytovanie.

V druhej kapitole sa uvádzajú údaje súvisiace s analýzou sociálnej oblasti a socio-demografických dát. Takisto sú v nej zadefinované cieľové skupiny a potreby cieľových skupín v podobe, ktorá je špecifická pre mesto Žiar nad Hronom. Podrobná analýza poskytovaných sociálnych služieb a ich dostupnosti v meste rekapituluje silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia pre vybrané cieľové skupiny.

KPSS ďalej pokračuje treťou kapitolou, ktorou sa otvára strategická časť dokumentu a v ktorej sa nachádzajú konkrétne, presne nadefinované ciele a opatrenia jednotlivých pracovných skupín pre každú cieľovú skupinu.

V záverečnej, štvrtej kapitole dokumentu je stanovený časový plán realizácie jednotlivých opatrení. Dodržiavanie zamýšľaných cieľov, termínov a postupov znamená zvýšenie kvality a dosahu sociálnych služieb v meste Žiar nad Hronom.

1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Reforma verejnej správy v sociálnej oblasti v Slovenskej republike začala v roku 2002. Postupne začali prechádzať kompetencie štátu na obce/mestá a novovzniknuté samosprávne kraje. V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike a to prijatím zákona NR SR č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z.“). Reforma pokračuje dodnes. Jej cieľom je rozširovať spektrum sociálnych služieb, zlepšovať ich dostupnosť a zvyšovať kvalitu služieb tak, aby čo najviac uspokojovali individuálne potreby občanov, naplňali myšlienky

komunitnej a sociálnej rehabilitácie. Jedným z dôležitých nástrojov smerujúcich k napĺňaniu týchto cieľov je aj komunitné plánovanie sociálnych služieb.

1.1.1 Komunita a komunitné plánovanie

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste. Majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú. *Komunita je miesto, kde človek môže získať emocionálnu podporu, ocenenie a praktickú pomoc v každodennom živote* (Hartl, 1997¹).

V komplexnosti riešenia každodenných problémov občanov sa používajú termíny: komunitný rozvoj, komunitná práca, komunitný plán. Komunitné plánovanie je jednou z fáz procesu komunitnej práce, ktorá je charakteristická vysokým podielom účasti verejnosti na definovaní vlastných potrieb a hľadania možností a zdrojov riešenia problémov v rámci komunity.

Podstatou komunitného plánovania je partnerstvo medzi verejnou správou, štátnymi, súkromnými a neziskovými poskytovateľmi sociálnych služieb a ich prijímateľmi. Proces komunitného plánovania sociálnych služieb je zameraný na napĺňanie miestnych potrieb, individuálnych potrieb, pomáha realizovať zistené potreby a reaguje na lokálnu odlišnosť, združuje súčasné zdroje a zefektívňuje ich využitie. Plánuje sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov. Predstavuje otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov ako aj hľadania optimálnych riešení v oblasti sociálnych služieb.

Nástrojom komunitného plánovania je tzv. komunitný plán ako dokument, ktorý je výsledkom rokovaní medzi všetkými účastníkmi procesu, reaguje na miestne sociálne problémy, navrhuje kroky k riešeniu (Matoušek, 2007²). Jeho prostredníctvom sú formované krátkodobé aj dlhodobé ciele a priority rozvoja sociálnych služieb v danej obci (meste, regióne).

1.1.2 Hlavné princípy a znaky komunitného plánovania

Komunitné plánovanie je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály pre rôzne oblasti verejného života na úrovni obce, kraja, a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Jej charakteristickým znakom je dôraz kladený na:

- zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť dotýka,
- na partnerstvo, dialóg a vyjednávanie,
- hľadanie nových kreatívnych riešení,
- informovanie a prezentácia procesov a výstupov,
- spoluprácu a vzájomnú koordináciu,
- na dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

¹ Hartl, P. 1997. Komunita občanská a komunita terapeutická,

² Matoušek O. 2007. Sociální služby,

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je „metóda, ktorou je možné na úrovni obcí alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám i potrebám jednotlivých občanov. Pritom ide o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb (Vasková a Žežula, 2002³).

Je to forma a metóda koncepcnej práce, plánovania a riadenia rozvojových procesov v komunite, kde sa potreby a ciele generujú „zdola“ od ich budúcich prijímateľov, priamo ako aj prostredníctvom ich záujmových organizácií a združení. Tieto procesy môžu preto akceptovať miestne špecifiká a potreby danej komunity.

1.1.3 Tvorba KPSS v meste Žiar nad Hronom

Forma a postup vypracovania KPSS, jeho obsahová štruktúra a výstupy sú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. v znení predpisov, §82 a §83, a s Národnými prioritami sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, pri súčasnom zohľadňovaní miestnych špecifik a potrieb miestnych komunit obyvateľstva. Určuje potreby rozvoja sociálnych služieb ako aj personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Tvorba tohto komunitného plánu bola realizovaná v období február 2018 až jún 2018. Pri jeho tvorbe sa pracovná skupina snažila o maximálnu mieru využívania participatívnych metód a zapojenia čo najširšej verejnosti do procesu komunitného plánovania.

Pri spracovaní komunitného plánu na nové obdobie sa vychádzalo z predchádzajúceho dokumentu (KPSS 2010 – 2015), jeho vyhodnotenie bolo jedným z východísk pre prípravu nového plánu.

Proces komunitného plánovania oficiálne začal spoločným verejným stretnutím všetkých záujemcov a potenciálnych partnerov 27. februára 2018. Na tomto stretnutí sa dohodlo základné rozčlenenie cieľových skupín a vytvorili sa 3 pracovné skupiny:

1. Seniori a zdravotne postihnutí občania

2. Rodina, deti a mládež

3. MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami

V ďalšom období ťažisko práce spočívalo práve na činnosti týchto pracovných skupín, ktoré organizačne viedli poverení zástupcovia samosprávy a odborne facilitátorka PhDr. Ing. Ivana Kružliaková, PhD. Celkovo sa uskutočnili 3 stretnutia pracovných skupín (prac. skupina Seniori... mali posledné tretie stretnutie rozdelené na dva termíny), 2 stretnutia projektového tímu a 2 verejné stretnutia.

Metodicky sa hlavná pozornosť sústredila na kvalitnú analýzu predchádzajúceho obdobia, súčasného stavu a potenciálu rozvoja. Podkladom k zodpovedným analýzám bolo priebežne realizované mapovanie údajov a štatistík. Pri analýzach sa v rámci možnosti používali menej náročné metódy (SWOT analýza, matica problémov a pod.), aby sa čo najefektívnejšie zdefinovali potrebné výstupy, najmä v problémovej analýze.

³ Vasková V., Žežula O. 2002. Komunitní plánování – věc veřejná: jak zjistit co lidé opravdu chtějí? Jak zlepšit život v obci?

Pri spracovaní sa koordinovali vstupné aj výstupné informácie s procesom tvorby Programu hospodárskeho a sociálneho programu rozvoja mesta, ktorý je platný na programové obdobie 2014 – 2020. Cieľom bolo najmä eliminovať duplicitu v analytickej ako aj strategickej časti, a zároveň správne začleniť zadané problémy do niektorého z týchto dokumentov.

1.1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania

Do pracovných skupín procesu komunitného plánovania sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom bolo v danom období v rôznej miere zapojených 45 účastníkov – zástupcov cieľových skupín a 7 členný hlavný projektový tím (zoznam účastníkov – Príloha č. 1).

Členovia pracovných skupín riešili vždy konkrétnu oblasť – cieľovú skupinu a úlohou projektového tímu bolo prepájať a porovnávať výstupy z jednotlivých pracovných skupín ako celok tak, ako sú identifikované potreby prijímateľov sociálnych služieb, čo sú obyvatelia celej komunity mesta Žiar nad Hronom. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi subjektmi v pracovných skupinách i v celej organizačnej štruktúre plánovania, či už pri tvorbe alebo následne realizácii, vytvára hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb a úspešné naplnenia vytýčených cieľov rozvoja sociálnej oblasti.

Účastník KP	Funkcie
Zadávatel'	– je zodpovedný za zabezpečenie sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú miestnym potrebám, – je ním mesto Žiar nad Hronom v zmysle § 80 zákona č. 448/2008 Z.z., obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb.
Poskytovateľ sociálnej služby	sú verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb – mesto, VUC, fyzické osoby, právnické osoby, neziskové organizácie, občianske združenia, organizácie zriadené obcou, a pod.
Prijímateľ sociálnej služby	sú občania – obyvatelia mesta, komunity, ktorí potrebujú pomoc formou sociálnej služby.
Verejnosť	sú občania – obyvatelia mesta, komunity, ktorí mali záujem zapojiť sa aktívne alebo pasívne do procesu komunitného plánovania, mohli byť zapojení: – priamo (účasť na stretnutiach, zasielanie pripomienok a návrhov), – prostredníctvom zástupcov miestnych záujmových, profesijných organizácií.
Spracovateľ	Facilitátorka, ktorá plnila úlohu odborného a organizačného garanta, zároveň zabezpečovala logistiku, administráciu procesu, facilitovanie pracovných stretnutí a spracovanie finálneho dokumentu.

Tabuľka 1.1 Účastníci procesu komunitného plánovania v meste Žiar nad Hronom

Graf 1.1 Organizačná štruktúra procesu komunitného plánovania v meste Žiar nad Hronom

1.2 Sociálne služby

Cieľom sociálnej pomoci vo forme sociálnej služby je podporovať sociálne začleňovanie alebo predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii, a to bez ohľadu na dôvod vzniku tejto situácie. Medzi najčastejšie ohrozené skupiny obyvateľov patria seniori, ľudia so zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi a ľudia žijúci na okraji spoločnosti z rozličných dôvodov.

Právo na poskytovanie sociálnej služby sa zaručuje rovnako každému občanovi mesta, v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania.

1.2.1 Legislatívny rámec sociálnych služieb a sociálnej oblasti

Základný právny rámec tvorí zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje podmienky pri poskytovaní sociálnych služieb, ich financovanie a dohľad nad ich poskytovaním. Tento zákon zároveň ukladá obciam vypracovať a schváliť komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode.

Právny rámec v oblasti sociálnych služieb dopĺňajú ďalšie právne predpisy:

- zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č.305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a o príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých predpisov
- zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 185/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.2.2 Východiskové dokumenty dotýkajúce sa sociálnych služieb

Medzi **ťažiskové medzinárodné a národné dokumenty** v oblasti sociálnych služieb patria tieto dokumenty:

- **Európa 2020** – je stratégiou EÚ, ktorá má počas nasledujúceho desaťročia zabezpečiť hospodársky rast. Hlavným cieľom je vybudovanie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho hospodárstva. Tieto tri vzájomne sa dopĺňajúce priority by mali pomôcť EÚ a jej členským štátom dosiahnuť vyššiu mieru zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti,

- **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020**, ktoré zohľadňujú potreby v rámci Slovenskej republiky a zároveň priority Európskeho spoločenstva. Sú neoddeliteľnou súčasťou plnenia cieľov Stratégia Európa 2020. Zamerané sú najmä na:

1.	zabezpečenie dostupnosti sociálnych služieb v súlade s potrebami a požiadavkami komunity
2.	podporu prechodu prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť
3.	podporu rozvoja komplexných sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby
4.	zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb

Tabuľka 1.2 Zameranie cieľov Stratégie Európa 2020

Medzi **dôležité medzinárodné a národné dokumenty, na ktorých stavajú Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020** patria:

- Dohovor OSN o právach dieťaťa,
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- Dohovor o odstránení diskriminácie žien,
- Charta základných práv EÚ,
- Európska charta rodinne opatrujúcich osôb,
- Európska charta práv a zodpovednosti odkázaných na dlhodobú starostlivosť,
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030,
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 – 2019,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike a Národný akčný plán deinštitucionalizácie na roky 2016 – 2020,
- Operačný program Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020
 - Opatrenia budú realizované prostredníctvom projektov zahrnutých v týchto prioritných osiach operačného programu:
 1. Vzdelávanie
 2. Zamestnanosť
 3. Sociálne začlenenie
 4. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
 5. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
- Stratégia SR pre mládež na roky 2014 – 2020,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja 2010 – 2025,
- Národný akčný plán pre deti na roky 2013 – 2017,

- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- Koncepcia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v detských domovoch na roky 2016 – 2020 – Plán transformácie a deinštitucionalizácie, ústavnej starostlivosti v detských domovoch („Koncepcia deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti“),
- Štandardy komunitných centier NP Komunitné centrá,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020,
- Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020.

Stratégia na regionálnej úrovni:

- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb BBSK na roky 2011 – 2017, v znení Dodatku č. 1 ku Koncepcii rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2011 – 2017
- Regionálna integrovaná územná stratégia (RIUS),
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) mesta Žiar nad Hronom na roky 2014 – 2020.

1.2.3 Sociálne služby, ich charakteristika a klasifikácia

Spôsob poskytovania sociálnych služieb je od roku 2009 upravovaný zákonom NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Tento zákon definuje sociálnu službu ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zosúlad'ovanie rodinného života a pracovného života.

Odborné činnosti sú najmä: základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení, rozvoj pracovných zručností, tlmočenie, sprostredkovanie tlmočenia a osobnej asistencie, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, výchova, preventívna aktivita, pomoc pri pracovnom uplatnení, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, stimulácia

komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím, pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, podpora pri organizovaní času, podpora pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, podpora rozvoja osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií a podpora spoločensky primeraného správania v rámci podpory samostatného bývania, bežné úkony starostlivosti o dieťa.

Ako *obslužné činnosti* sa chápe ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.

Medzi *d'alšie činnosti* patrí:

- utváranie podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy a výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, úschovu cenných vecí, vzdelávanie, záujmovú činnosť,
- poskytovanie osobného vybavenia, nevyhnutného ošatenia a obuvi, prepravy,
- donáška stravy,
- požičiavanie pomôcok,
- zabezpečenie záujmovej činnosti. *Nepriaznivá sociálna situácia* podľa tohto zákona je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:
- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb, alebo
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Zabezpečením nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona sa rozumie zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Za krízovú sociálnu situáciu sa podľa tohto zákona považuje ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

K *zosúlad'ovaniu rodinného života a pracovného života* na účely tohto zákona patrí zabezpečenie starostlivosti o dieťa, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo vysokej škole, pripravuje na trh práce, alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom, alebo s návratom na trh práce, alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

Druh sociálnej služby, forma sociálnej služby a rozsah poskytovania sociálnej služby sa určia podľa nepriaznivej sociálnej situácie a pri sociálnej službe uvedenej v § 34 až 41 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách aj podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

Druh sociálnej služby:

1. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
 - terénna sociálna služba krízovej intervencie (§24a),
 - poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú: nízkoprahové denné centrum (24b), integračné centrum (§24c), komunitné centrum (§24d), nocľaháreň (§25), útulok (§26), domov na polceste (§27), zariadenie núdzového bývania (§29),
 - nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu (§28),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (§31),
 - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti (§32),
 - služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života (§32a),
 - služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (§32b),
 - služba včasnej intervencie (§33),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
 - poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú: zariadenie podporovaného bývania (§34), zariadenie pre seniorov (§35), zariadenie opatrovateľskej služby (§36), rehabilitačné stredisko (§37), domov sociálnych služieb (§38), špecializované zariadenie (§39), denný stacionár (§40),
 - opatrovateľská služba (§41),
 - prepravná služba (§42),
 - sprievodcovská služba a predčitateľská služba (§43),
 - tlmočnická služba (§44),

- sprostredkovanie tlmočnickej služby (§45),
- sprostredkovanie osobnej asistencie (§46),
- požičiavanie pomôcok (§47);
- 4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:
 - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (§52),
 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií (§53);
- 5. podporné služby, ktorými sú
 - odľahčovacia služba (§54),
 - pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností (§55),
 - poskytovanie sociálnej služby v dennom centre (§56),
 - podpora samostatného bývania (§57),
 - poskytovanie sociálnej služby v jedálni (§58),
 - poskytovanie sociálnej služby v pracovni (§59),
 - poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny (§60).

Sociálna služba sa poskytuje *ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou* podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

- Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie.
- Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí.
- Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby alebo ambulantná sociálna služba nie je vhodná, účelná, alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu fyzickej osoby, poskytuje sa pobytová sociálna služba. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou. Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

Sociálna služba sa poskytuje na neurčitý čas alebo na určitý čas.

2 ANALÝZA SOCIÁLNEJ OBLASTI

Analytická časť je dôležitou súčasťou komunitného plánu, ktorá pomáha detailnejšie poznať a pochopiť procesy späté so skupinami obyvateľov, na ktorých je komunitné plánovanie zacielené. Analýza skúma sociálno-demografické prostredie mesta,

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

jeho vývoj a smerovanie. Vychádza z údajov Štatistického úradu SR, Úradu sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica – pracovisko Žiar nad Hronom, MsÚ Žiar nad Hronom a zo strategických dokumentov mesta Žiar nad Hronom.

2.1 Analýza rozpočtu sociálnych služieb

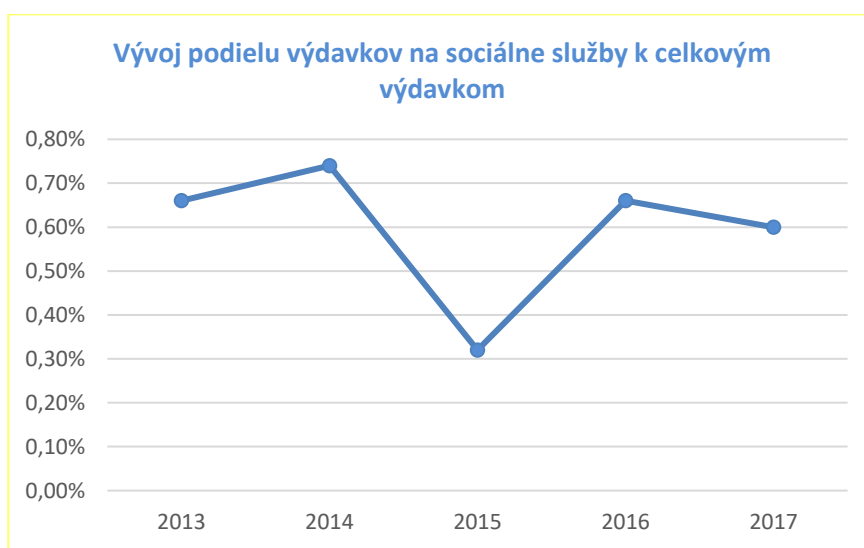
ROZPOČET MESTA ŽIAR NAD HRONOM	VÝDAVKY MESTA V EUR	VÝDAVKY NA SOCIÁLNE SLUŽBY		OSTATNÉ VÝDAVKY V SOCIÁLNEJ OBLASTI		SPOLU	
		V EUR	PODIEL NA CELKOVÝCH VÝDAVKOCH V %	V EUR	PODIEL NA CELKOVÝCH VÝDAVKOCH V %	V EUR	PODIEL NA CELKOVÝCH VÝDAVKOCH V %
Rok 2013							
Kapitálové a bežné výdavky spolu	12 969 810	85 817	0,66%	203 811	1,57%	289628	2,23%
Bežné výdavky	10 404 279	85 817	0,82%	203 811	1,96%	289 628	2,78%
Kapitálové výdavky	2 565 531	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Rok 2014							
Kapitálové a bežné výdavky spolu	11 736 204	86 978	0,74%	244 091	2,08%	331069	2,82%
Bežné výdavky	10 741 008	86 978	0,81%	244 091	2,27%	331069	3,08%
Kapitálové výdavky	995 196	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Rok 2015							
Kapitálové a bežné výdavky spolu	24 672 086	79 439	0,32%	268 079	1,09%	347518	1,41%
Bežné výdavky	11 353 967	79 439	0,70%	268 079	2,36%	347518	3,06%
Kapitálové výdavky	13 318 119	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Rok 2016							
Kapitálové a bežné výdavky spolu	12 253 701	80 502	0,66%	262 189	2,14%	328629	2,68%
Bežné výdavky	11 871 909	66 440	0,56%	262189	2,21%	328629	2,77%
Kapitálové výdavky	381 792	14062	3,68%	0	0,00%	14062	3,68%
Rok 2017							
Kapitálové a bežné výdavky spolu	13 583 318	81 665	0,60%	312 552	2,30%	394217	2,90%
Bežné výdavky	12 493 258	81 665	0,65%	312 552	2,50%	394217	3,16%
Kapitálové výdavky	1 090 060	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Tabuľka 2.1 Rozpočet mesta Žiar nad Hronom – výdavky (okrem výdavkov na finančné operácie) v rokoch 2013 – 2017 (Zdroj: MsÚ, OEaF, ZH)

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

Tabuľka 2.1 predstavuje výdavky rozpočtu mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. a ostatné výdavky v sociálnej oblasti v zmysle platnej legislatívy a ich skutočné čerpanie za roky 2013 až 2017. Uvedené výdavky boli alokované do nasledovných oblastí: opatrovateľská služba, KD, sociálna kuratela, osobitný príjemca na štátne dávky, osobitný príjemca na dávky v hmotnej núdzi, terénna sociálna práca, komunitná práca, miestne občianske poriadkové služby, stanica osobnej hygieny, zabezpečenie pitnej vody, sociálna pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi, príspevky na úhradu škôd pri živelných pohromách, organizovanie spoločného stravovania pre dôchodcov, sociálnej a charitatívnej činnosti.

Nasledujúci graf prezentuje vývoj podielu výdavkov na sociálne služby k celkovým výdavkom rozpočtu mesta Žiar nad Hronom za roky 2013 až 2017.

Graf 2.1 Vývoj podielu výdavkov mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby k celkovým výdavkom (Zdroj: MsÚ ZH)

Graf 2.2 Vývoj podielu výdavkov mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby a ostatné výdavky k celkovým výdavkom (Zdroj: MsÚ ZH)

Z grafu č. 2.1 je viditeľné, že v období posledných piatich rokov sa z celkového rozpočtu mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. čerpalo v priemere ročne iba 0,596 % z celkových výdavkov mesta.

Z grafu č. 2.2 je viditeľné, že z celkového rozpočtu mesta Žiar nad Hronom sa v roku 2017 do sociálnej oblasti alokovalo viac zdrojov ako v predchádzajúcom roku, a to 2,408 % z celkových výdavkov mesta. Z týchto grafov je evidentné, že tak ako podiel výdavkov na sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách, tak i celkový podiel výdavkov na celú sociálnu oblasť, k celkovým výdavkom mal v rokoch 2012 až 2014 mierne rastúcu tendenciu, k jeho zníženiu došlo v roku 2015, nakoľko sa počas roka realizovali v meste Žiar nad Hronom investičné akcie z úverových a dotačných zdrojov, ktoré sa netýkali sociálnej oblasti. Táto tendencia pokračovala aj v roku 2016, hoci v menšej miere. V sledovanom období, okrem r. 2016 (kedy sa uskutočnil nákup kontajnera na SOH a výdajník vody v celkovej výške EUR 14062,00) nie sú vykazované v sociálnej oblasti žiadne kapitálové výdavky. *Podiel výdavkov v sociálnej oblasti bude potrebné zvýšiť vzhľadom na predpokladaný nepriaznivý demografický vývoj a nevyhnutnosť zabezpečenia sociálnych služieb, čo podrobnejšie rozoberieme v strategickej časti dokumentu.*

2.2 Socio-demografická analýza

Mesto Žiar nad Hronom sa nachádza v Banskobystrickom kraji, na strednom Pohroní, v Žiarskej kotline. Rozprestiera sa prevažne na pravej terase rieky Hron. Katastrálna výmera mesta je 40,0 km². Žiarska kotlina je na západe ohraničená pohorím Vtáčnik, na severe a východe Kremnickými vrchmi a na juhu Štiavnickými vrchmi. Na tomto území bola prirodzene vytvorená križovatka významných komunikačných spojov. Cesty z mesta sa lúčovite rozbiehajú v smeroch na Prievidzu, Nítru, Zvolen a Martin. Mestom prechádza železničná trať Bratislava–Zvolen. Vzdialenosť od Banskej Bystrice vzdušnou čiarou je 30 km, od Bratislavy 150 km.

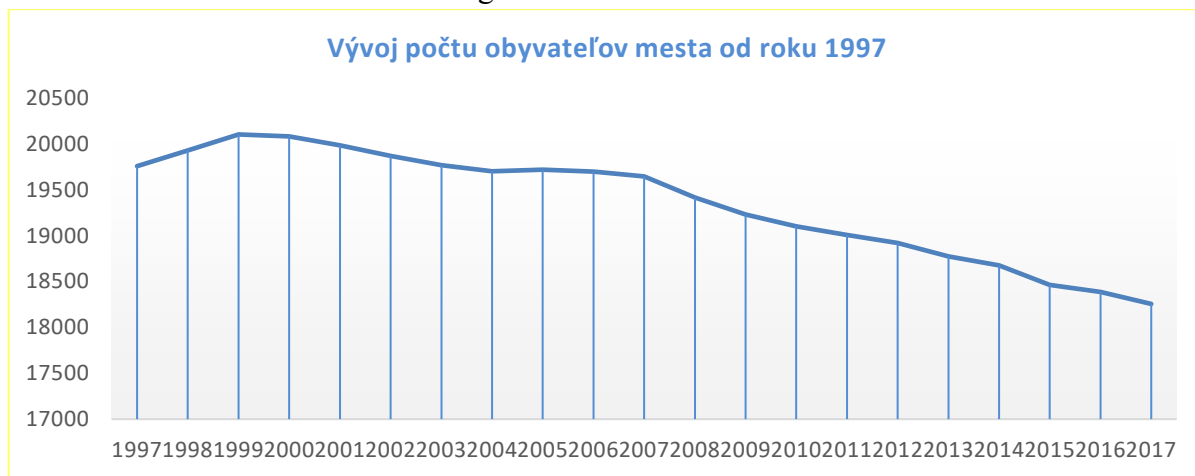
Mesto Žiar nad Hronom je administratívnym a kultúrnym centrom celého okresu, do ktorého patrí ďalších 34 obcí. Vzhľadom na veľkosť mesto nie je rozdelené do mestských častí. Jedinou významnou mestskou časťou je Šášovské Podhradie, ktoré bolo pričlenené k mestskej samospráve Žiaru nad Hronom. Ostatné časti a mestské sídliská sú Centrum I, Centrum II, Etapa, IBV, Medzi vodami, Pod Vršky a najnovšie sídlisko Sever.

Obec	Žiar nad Hronom
Štatút obce	mesto
Okres	Žiar nad Hronom
Kraj	Banskobystrický
Prvá písomná zmienka	1075
Nadmorská výška obce (m)	226 m.n.n
Katastrálna výmera (km ²)	40,0
Počet obyvateľov (k 1.1.2018)	18256
Hustota osídlenia na km ²	456

Tabuľka 2.2 Základné údaje mesta Žiar nad Hronom (Zdroj: ŠÚ SR a MsÚ ZH)

2.2.1 Analýza demografických ukazovateľov

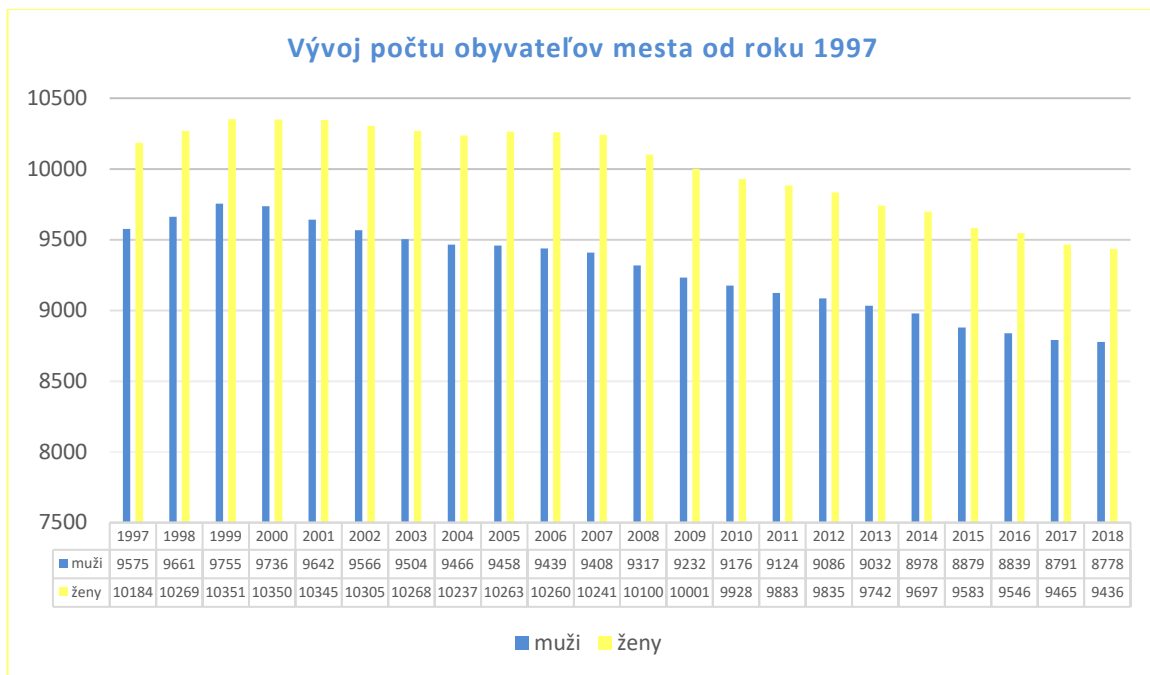
Základným demografickým ukazovateľom je počet obyvateľov. Jeho vývoj v rokoch 1997 – 2017 zaznamenáva graf 2.3.

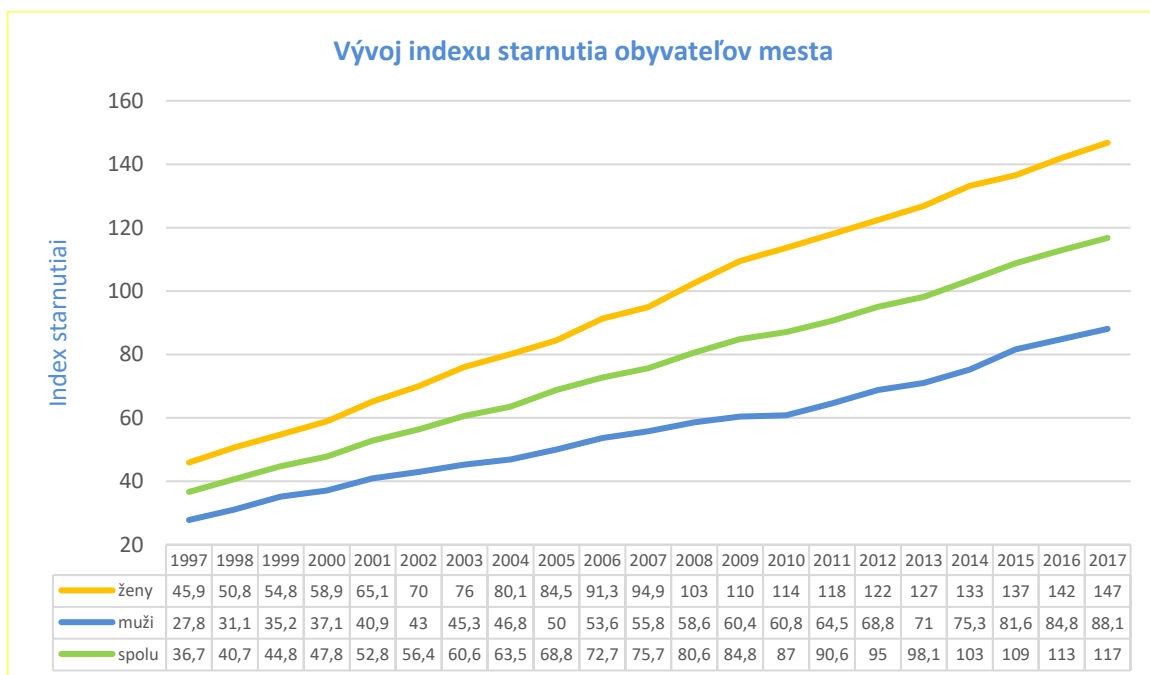
Graf 2.3 Vývoj počtu obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997 (Zdroj: www.egov.ziar.sk)

Za sledované obdobie (1997 – 2017) nastal pokles počtu obyvateľov o 1503 osôb. Najviac občanov v sledovanom období malo mesto v roku 1999 s počtom 20106 a najmenej v roku 2017 a to 18256.

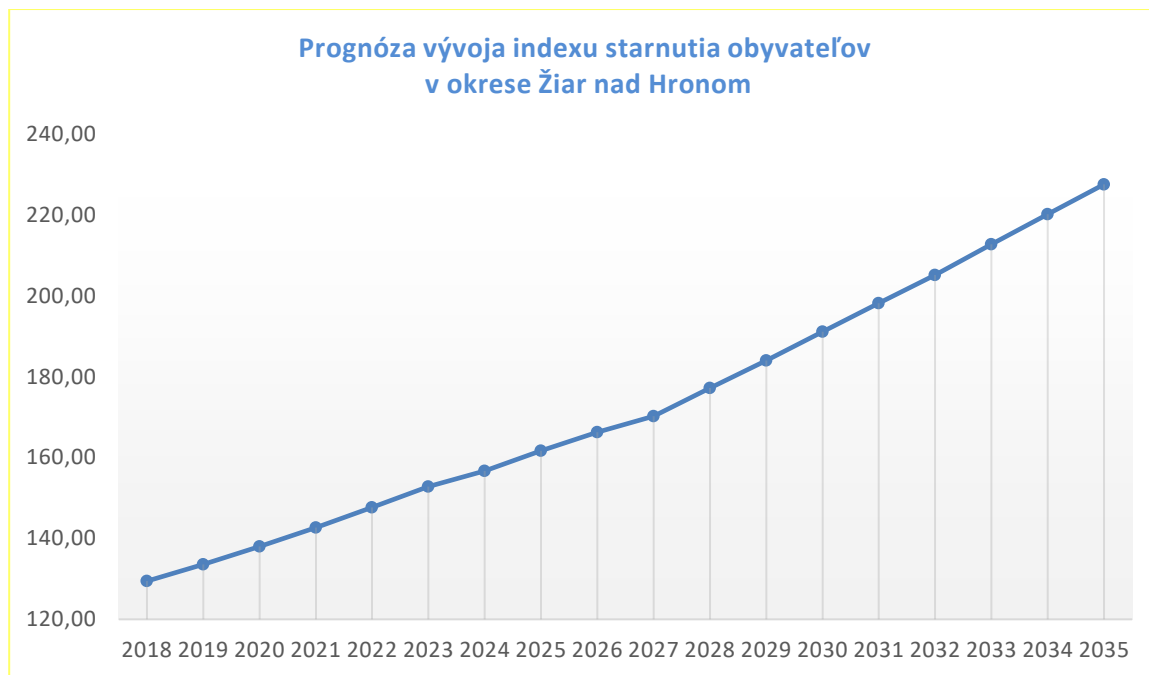
Pomer mužov a žien v populácii Žiaru nad Hronom je znázornený v grafe 2.4. Prevalha žien, aj v prípade mesta Žiar nad Hronom, môže byť determinovaná celkovým starnutím obyvateľstva.

Graf 2.4 Vývoj počtu obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997, rozlíšené podľa pohlavia (Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.5 Vývoj indexu starnutia obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997 (Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.6 Prognóza vývoja indexu starnutia obyvateľov v okrese Žiar nad Hronom do roku 2035 (Zdroj: ŠÚ SR)

Veková štruktúra obyvateľstva je jednou zo základných demografických populačných charakteristík. Znázorňuje priebeh demografických procesov v minulosti a zároveň pravdepodobnosť ďalšieho demografického vývoja v budúcnosti. Východiskovým výstupom prognózy je *počet obyvateľov*. Dôležitou demografickou charakteristikou je tiež úroveň *populačného starnutia*, ktorú dobre vystihujú priemerný vek obyvateľstva a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0 – 14 rokov).

Uvedené indikátory jednoznačne zachytávajú trend intenzívneho starnutia v meste Žiar nad Hronom. Priemerný vek obyvateľa mesta Žiar nad Hronom v roku 2017 bol 41,9 rokov, kým v roku 1997 to bolo 33,62 rokov. Index starnutia má podľa grafu výrazne stúpajúcu tendenciu. V porovnaní so stavom v okrese Žiar nad Hronom (129,06) má síce mesto nižší index starnutia (116,76), ale napriek tomu hodnota indexu už presiahla hodnotu 100, čo znamená, že v nasledujúcich rokoch možno predpokladať zrýchlený proces populačného starnutia. V roku 2017 počet obyvateľov mesta v poproduktívnom veku nad 65 rokov (16,05 %) opäť presiahol počet obyvateľov v predproduktívnom veku 0 – 14 rokov (13,75 %). Takýto nepriaznivý vývoj indexu starnutia je predpokladom negatívneho dopadu na ekonomickú zaťaženosť obyvateľov v produktívnom veku.

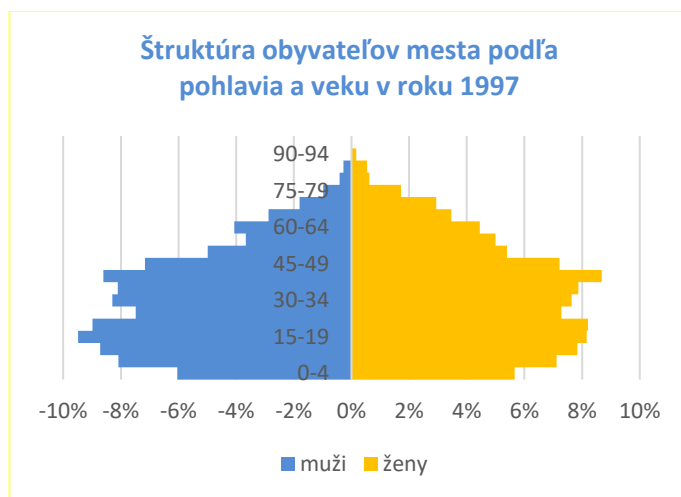

Graf 2.7 Vývoj indexu ekonomického zaťaženia obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997 (Zdroj: ŠÚ SR)

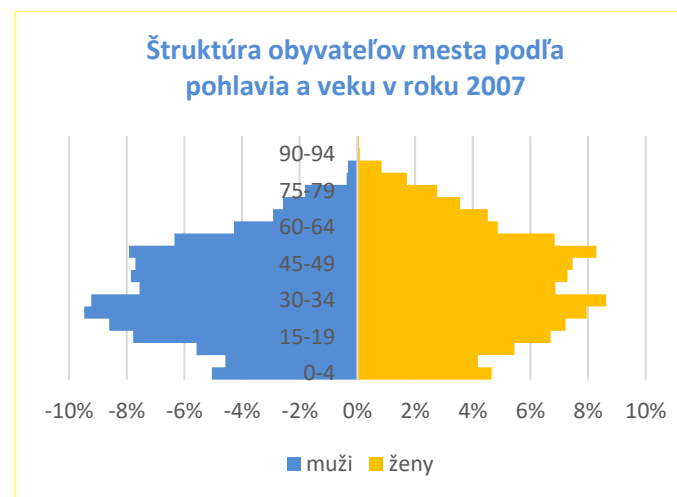
O charaktere vývoja veku populácie bližšie napovedajú vekové pyramídy (graf 2.8, graf 2.9 a graf 2.10), ktoré znázorňujú zastúpenie obyvateľstva v jednotlivých vekových kategóriách v desaťročných odstupoch. Zreteľne znázorňujú postupný posun obyvateľstva do vyšších vekových kategórií. Zatiaľ čo v roku 1997 bolo najviac žien vo veku 40 až 44 rokov a mužov vo veku 15 – 19 rokov, v roku 2007 už bolo ťažisko u žien vo vekovej skupine 30 až 34 rokov a u mužov vo veku 25 – 29 rokov. V roku 2017 sa posunulo ťažisko u mužov do vekovej skupiny 55 až 59 rokov, u žien sa posunulo do vekovej skupiny 40 až 44 rokov.

Z hľadiska obnovy populácie mesta možno demografickú situáciu vnímať ako negatívne sa vyvíjajúcu.

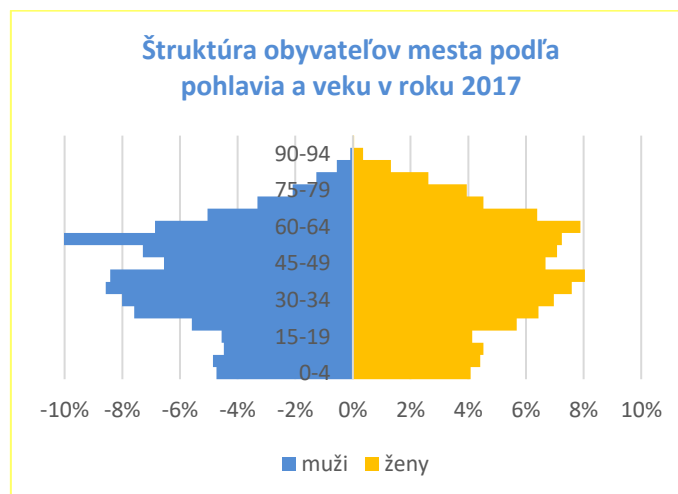
Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

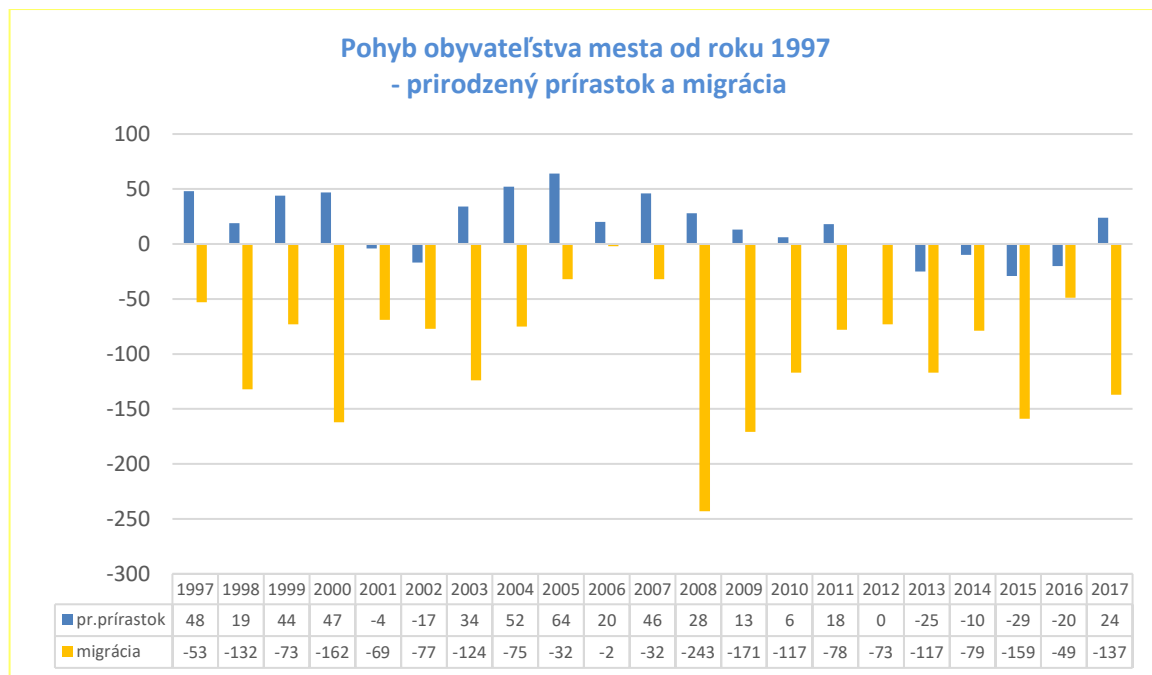
Graf 2.8 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 1997
(Zdroj: ŠÚ SR)

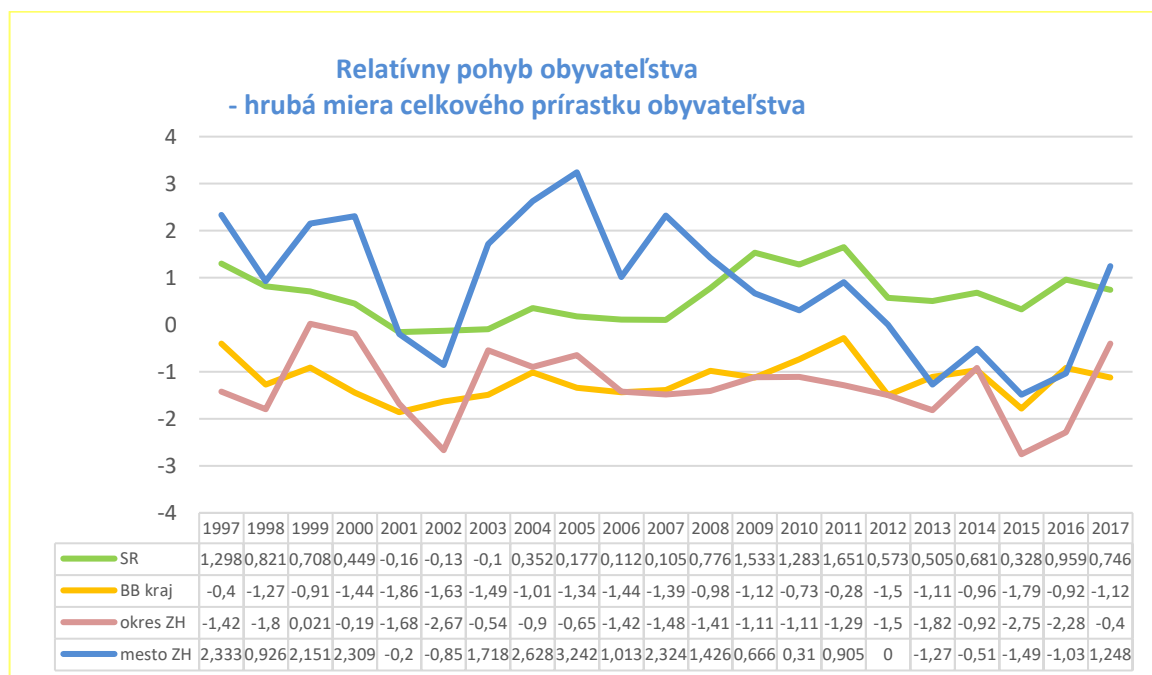
Graf 2.9 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 2007
(Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.10 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.11 Pohyb obyvateľstva, prirodzený prírastok a migrácia v meste Žiar nad Hronom (Zdroj: ŠÚ SR, MsÚ ZH)

Graf 2.12 Pohyb obyvateľstva relatívny – hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom (Zdroj: ŠÚ SR)

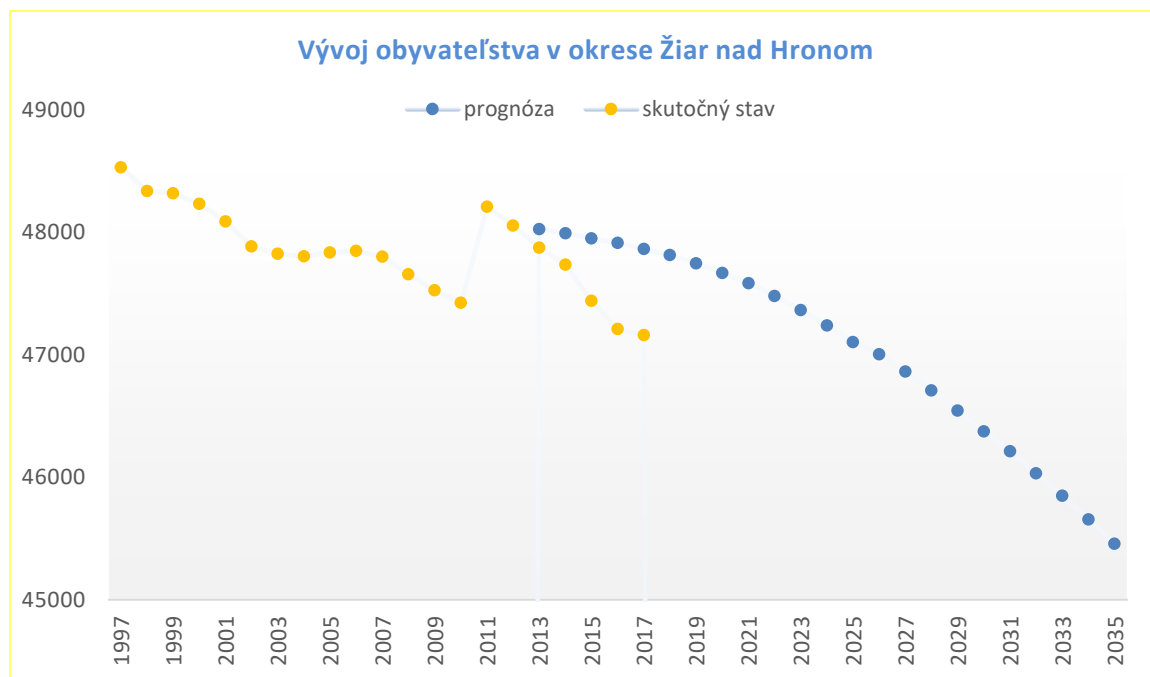
Údaje vývoja celkového pohybu obyvateľstva v meste poukazujú na problém stabilizácie obyvateľstva. V porovnaní s Banskobystrickým krajom alebo Slovenskou republikou, je vývoj krivky relatívneho pohybu obyvateľstva v meste Žiar nad Hronom veľmi turbulentný. Problémom je prirodzený pohyb obyvateľstva, ktorý bol napr. v rokoch 2001 – 2002, či 2013 – 2016 v záporných hodnotách. V roku 2017 však mesto Žiar nad Hronom malo opäť pozitívne saldo celkového pohybu obyvateľstva.

2.2.2 Prognóza vývoja obyvateľstva

Z hľadiska prognózy vývoja obyvateľstva SR do roku 2035 vypracovanej Prognostickým ústavom SAV je toto obdobie charakteristické procesom starnutia a populačný vývoj je typický zmenou reprodukčného procesu. Okrem nevyváženosti vekovej štruktúry súvisia s negatívnym demografickým vývojom nasledujúce faktory:

- pokles reprodukcie – nízka pôrodnosť, predpokladá sa zmena v štruktúre pôrodnosti smerom do neskoršieho veku,
- vysoké zastúpenie osôb nad 65 rokov,
- zminimalizovanie základných podporných populačných opatrení v prospech mladých rodín,
- sociálna neistota,
- výrazná migrácia.

Najzávažnejším problémom celého populačného vývoja je proces starnutia populácie, pričom prirodzený prírastok každoročne klesá. Do roku 2035 by mal proces starnutia obyvateľstva pokračovať postupným tempom a neustále sa prehĺbovať. Predpokladá sa, že index starnutia by sa mal zvýšiť na viac ako 152 bodov v roku 2023 a viac ako 227 bodov v roku 2035. Konkrétne to znamená, že v roku 2035 by malo pripadať na 100 detí až 227 starých ľudí vo veku 65 rokov a viac.

Graf 2.13 Prognóza vývoja obyvateľstva v okrese Žiar nad Hronom do roku 2035 (Zdroj: ŠÚ SR)

Práve tento nepriaznivý demografický vývoj má a bude mať aj v budúcnosti dopad na rôzne stránky spoločenského vývoja v oblasti zdravotníctva, sociálnej oblasti, školstva, bytovej výstavby, ekonomiky, zamestnanosti a pod. Všetky spomínané oblasti spätne vplyvajú na procesy, akými sú: pôrodnosť, úmrtnosť, uzatváranie manželstva, rozvodovosť, migrácia obyvateľstva a pod. *Proces starnutia si vyžaduje náležité opatrenia,*

posilnenie v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb hlavne pre starých ľudí. Ďalší faktor, ktorý bude mať vplyv na pomer medzi starým a mladým obyvateľstvom je migrácia pracovnej sily do krajín Európskej únie.

2.2.3 Analýza sociologických ukazovateľov

Údaje k *vzdelanostnej štruktúre populácie* mesta Žiar nad Hronom sú v tabuľke zo sčítania obyvateľstva v roku 2011. Najväčšiu skupinu obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom tvoria občania s úplným stredným vzdelaním s maturitou (37% na celkovom počte obyvateľstva), za ňou nasledujú občania s učňovským a stredným vzdelaním bez maturity (21%) a občania bez školského vzdelania (14%), ďalej vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo (11%) a skupina so základným vzdelaním (11%).

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania	
Základné	2120
Učňovské (bez maturity)	2480
Stredné odborné (bez maturity)	1692
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	565
Úplné stredné odborné (s maturitou)	5495
Úplné stredné všeobecné	850
Vyššie odborné vzdelanie	406
Vysokoškolské bakalárske	364
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	1879
Vysokoškolské doktorandské	73
Bez školského vzdelania	2789
Nezistené	1170

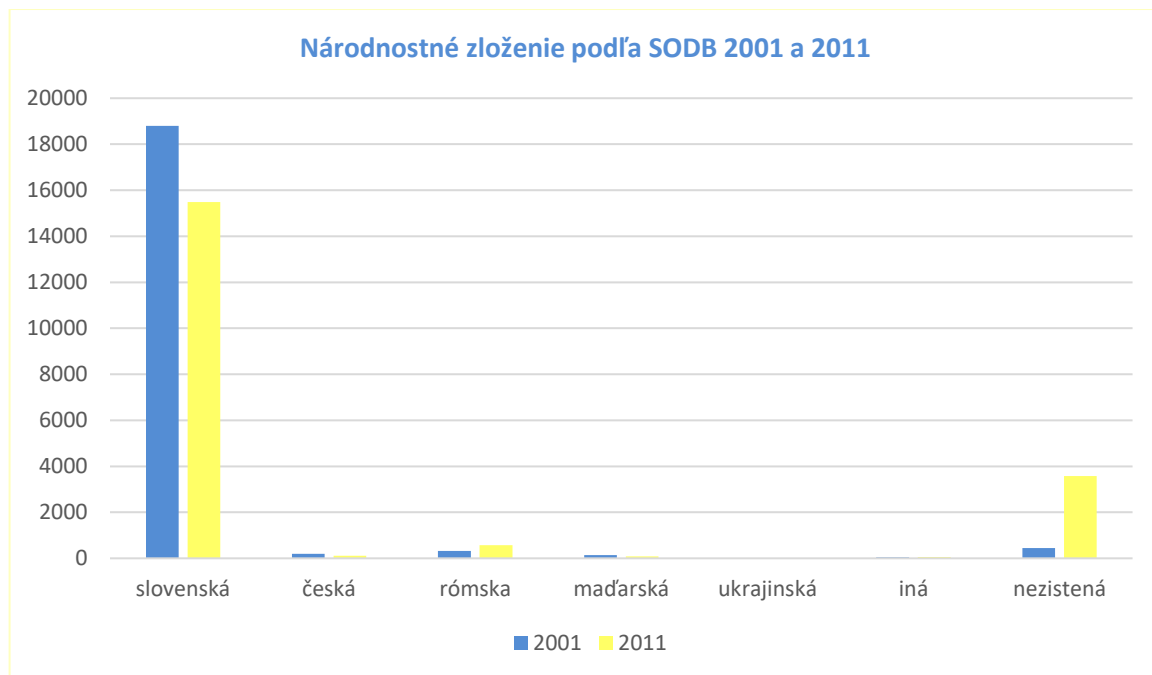
Tabuľka 2.3 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom podľa vzdelania (Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.14 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom podľa vzdelania (Zdroj: ŠÚ SR)

V **národnostnom zložení populácie** mesta Žiar nad Hronom dominuje obyvateľstvo slovenskej národnosti. Ďalšou zastúpenou národnosťou je *rómska národnosť*, čo k celkovému počtu obyvateľov v roku 2011 predstavuje 565 ľudí, česká národnosť je zastúpená 111, ostatná príslušnosť k národnostiam je zanedbateľná k celkovému počtu obyvateľov so slovenskou národnosťou.

Podľa Atlasu rómskych komunit na Slovensku v roku 2013 bolo na území mesta Žiar nad Hronom počet Rómov (8,4%, t.j. 1592 osôb) z celkového počtu obyvateľstva 18 959. Podľa odhadov odborných pracovníkov mesta Žiar nad Hronom, sa počet obyvateľov žujúcich v osade Kortína a ostatných lokalitách mesta ako Šašovské Podhradie – pod mostom, v rodinných domoch či nájomných (mestských alebo súkromných) bytoch alebo ubytovniach, približuje k počtu 1600. Rozdiel medzi týmto odhadom a oficiálnym údajom Štatistického úradu z r. 2011 v rámci SODB, je spôsobený možnosťou každého občana SR slobodne si určiť vlastnú príslušnosť k vybranej národnosti či menšine.

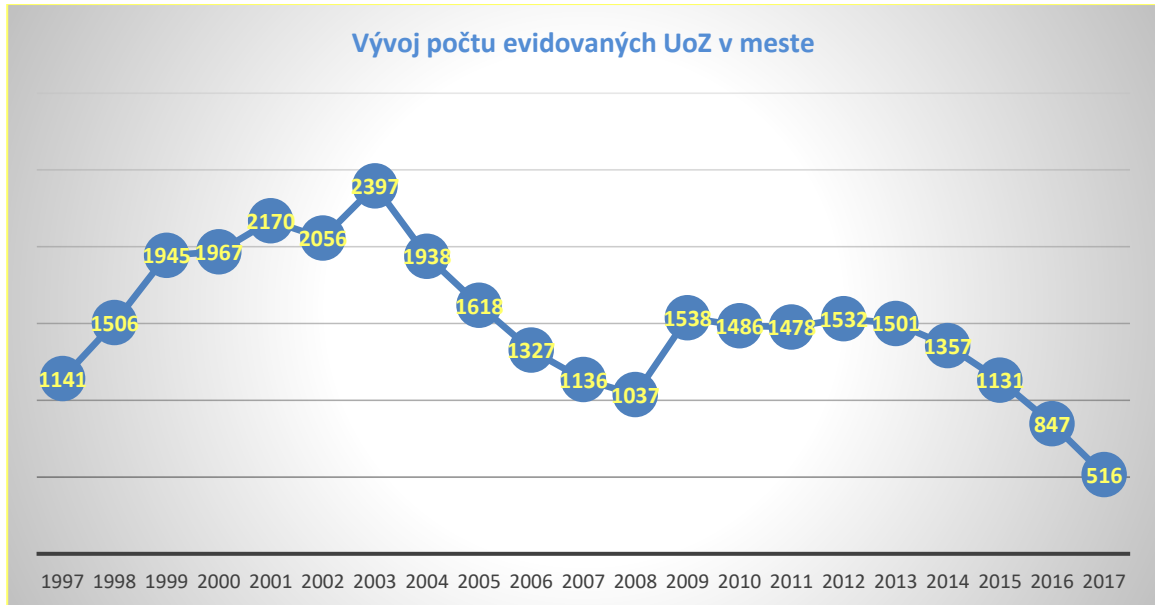

Graf 2.15 Národnostné zloženie obyvateľov mesta Žiar nad Hronom podľa SODB 2001 a SODB 2011 (Zdroj: ŠÚ SR)

Z nasledujúcej tabuľky vyplýva, že mesto Žiar nad Hronom sa radí k obciam s nižším počtom evidovaných UoZ, a teda aj nižšou mierou evidovanej nezamestnanosti, ktorá bola k 31.12.2017 v okrese Žiar nad Hronom na úrovni 5,63 %.

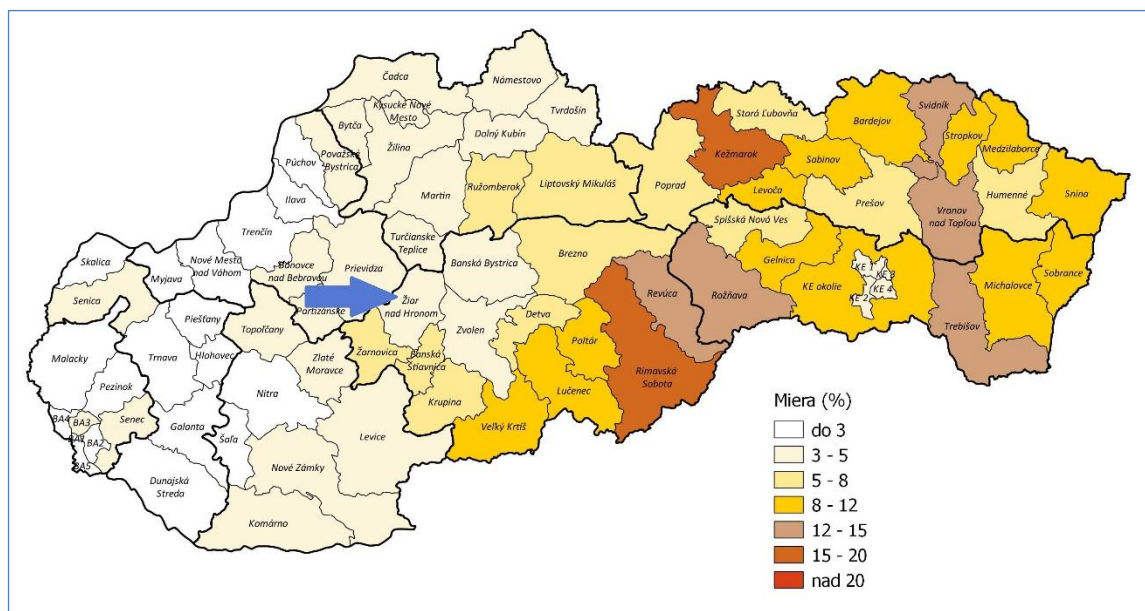
Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet UoZ	1141	1506	1945	1967	2170	2056	2397	1938	1618	1327	1136
rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Počet UoZ	1037	1538	1486	1478	1532	1501	1357	1131	847	516	

Tabuľka 2.4 Vývoj počtu evidovaných UoZ v meste Žiar nad Hronom v rokoch 1997 – 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Graf 2.16 Vývoj počtu evidovaných UoZ v meste Žiar nad Hronom v rokoch 1997 – 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Vývoj počtu evidovaných UoZ v meste Žiar nad Hronom má za sledované obdobie kolísavú tendenciu. Najväčší nárast evidovaných nezamestnaných nastal v roku 2003 (2397). Najnižší počet evidovaných nezamestnaných v sledovanom období bol v roku 2017 v počte 516. Od roku 2008 do roku 2009 mal vývoj počtu evidovaných UoZ rastúcu tendenciu. V rokoch 2009 do roku 2015 bol počet evidovaných UoZ pomerne stabilný až do roku 2013 (1501), odkedy nezamestnanosť v meste opäť klesá a tento stav pretrváva až do r. 2017 (516).

Obrázok 2.1 Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.04.2018 (Zdroj: www.upsvar.sk)

Na uvedenej mape je viditeľné, že miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Žiar nad Hronom sa pohybuje od 3 – 5 %.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

UoZ podľa dosiahnutého vzdelania	počet
Neukončené základné vzdelanie	67
Základné vzdelanie	248
Nižšie stredné odborné vzdelanie	4
Stredné odborné vzdelanie	319
Úplné stredné odborné vzdelanie	385
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	42
Vyššie odborné vzdelanie	3
Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa	31
Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa	104
Vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa	6
Neurčené	0

Tabuľka 2.5 UoZ podľa dosiahnutého vzdelania v okrese Žiar nad Hronom k 30.04.2018 (Zdroj: ŠÚ SR)

Štruktúra znevýhodnených UoZ	spolu	z toho	
		ženy	ZP
2008	2468	1470	125
2009	3604	1844	119
2010	3574	1880	120
2011	3570	1910	142
2012	3825	2021	100
2013	3706	1960	174
2014	3498	1869	213
2015	2951	1649	184
2016	2311	1363	171
2017	1510	897	125

Tabuľka 2.6 Štruktúra znevýhodnených UoZ v okrese Žiar nad Hronom v rokoch 2008 – 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Podiel nezamestnaných žien z celkového počtu UoZ je trvalo vyšší ako podiel nezamestnaných mužov. Najväčší podiel medzi nezamestnanými tvoria uchádzači o

zamestnanie s maximálne ukončeným stredným vzdelaním (430), najmä úplným stredným odborným vzdelaním (385).

Podiel UoZ so zdravotným postihnutím má za posledné štyri roky klesajúcu tendenciu, čo pravdepodobne korešponduje s poklesom celkovej miery nezamestnanosti v meste Žiar nad Hronom.

2.2.4 Analýza sociálnych charakteristík

Vývoj vybraných cieľových skupín		2013	2014	2015	2016	2017
Počet poberateľov PvHN – žiadatelia		743	559	430	345	252
Počet poberateľov PvHN – spoločne posudzované osoby		1185	928	758	623	454
Počet detí v HN (do 25 rokov):	nezaopatrených	336	289	257	219	156
	zaopatrených	28	15	15	18	21
Počet rodín poberajúcich DvHN		224	181	159	134	88
Počet poberateľov prídavku na dieťa		2355	2292	2190	2180	2125
Počet poberateľov rodičovského príspevku		442	420	423	432	433
Počet poberateľov PP na kompenzácie		421	427	421	421	411
Počet poberateľov PP na opatrovanie		186	185	178	178	174
Počet občanov so ZP		1246	1286	1309	1328	1359
Počet bezdomovcov (odhad)		12	10	15	20	30

Tabuľka 2.7 Vývoj vybraných cieľových skupín v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017 (Zdroj: ÚPSVaR)

Počet poberateľov DvHN, spoločne posudzované osoby a počet rodín poberajúcich DvHN má klesajúcu tendenciu, čo má pravdepodobne súvis aj so zvýšenou mierou zamestnanosti v období od roku 2013.

Od roku 2013 do roku 2016 malo mesto Žiar nad Hronom negatívny prirodzený prírastok, čo priamo súvisí s počtom poberateľov prídavku na dieťa, ktorý má rovnako klesajúcu tendenciu. *Počet občanov s ŤZP v sledovanom období narastá, čo poukazuje na opodstatnenosť nutnosti rozširovať sieť sociálnych služieb v Žiari nad Hronom pre túto skupinu obyvateľstva.*

Z údajov ÚPSVaR v Žiari nad Hronom, ktoré sú uvedené v tabuľke 2.7, je taktiež *zreteľný nárast počtu bezdomovcov* (odhad skutočných bezdomovcov žijúcich na ulici) v meste Žiar nad Hronom. V oblasti sociálnych služieb to znamená potrebu rozšíriť kapacity v existujúcich ZSS, či zriadiť iný vhodný typ sociálneho zariadenia.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

Zariadenie (typ)	zriaďovateľ	počet detí	z toho MRK (odhad)	počet záškolákov	z toho MRK (odhad)
MŠ	Mesto Žiar nad Hronom	525	10	–	–
ZŠ	Mesto Žiar nad Hronom	1366	85	27	20
ZŠ – cirkevná	Biskupský úrad	377	16	2	1
ŠZŠ	Krajský školský úrad Banská Bystrica	99	38	15	11
SŠ	VÚC, súkromný sektor	1146	5	2	0
0. ročník	Mesto Žiar nad Hronom	12	0	0	0
1.–4. ročník	Mesto Žiar nad Hronom	633	39	11	8
5.–9. ročník	Mesto Žiar nad Hronom	721	46	16	12

Tabuľka 2.8 Počet detí v školských zariadeniach na území mesta Žiar nad Hronom k 31.12.2017
(Zdroj: MsÚ ZH)

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žiar nad Hronom je 8 materských škôl, ktoré navštevuje 525 detí. Sieť predškolských zariadení môžeme zhodnotiť ako vyhovujúcu, nakoľko všetkým žiadateľom o umiestnenie dieťaťa do MŠ bolo vyhovené.

V meste Žiar nad Hronom sú zriadené 4 základné školy, z toho 1 cirkevná, počet žiakov spolu je v súčasnosti 1743. Ďalej mesto prevádzkuje 1 špeciálnu základnú školu, ktorú navštevuje 99 detí a z toho odhadom 38 detí sa identifikuje ako MRK. Umelecké vzdelávanie na území mesta poskytuje Základná umelecká škola Zity Strnadovej-Parákovovej. Na území mesta pôsobí aj Gymnázium M. Rúfusa, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Súkromná stredná odborná škola technická a Súkromná obchodná akadémia. Týchto päť stredných škôl navštevuje spolu 1146 študentov.

Zákon č. 305/2005 Z.z.	2013	2014	2015	2016	2017
Počet detí s nariadenými výchovnými opatreniami	11	8	8	35	45
Počet detí v ústavnej starostlivosti:	31	30	30	43	45
z toho v detskom domove	31	30	28	33	34
z toho v resocializačnom zariadení	0	0	1	2	2
z toho v krízovom stredisku	0	0	1	0	0
z toho v reedukačnom centre	0	0	0	8	9
Počet zrušených výchovných opatrení	0	4	0	6	15
Počet ukončenej ústavnej starostlivosti z iného dôvodu ako plnoletosť	1	3	7	9	13

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

Počet vyplatených príspevkov:	32	419	12	0	0
<i>z toho na úpravu rodinných pomerov</i>	0	382	0	0	0
<i>z toho na dopravu</i>	32	37	12	0	0
<i>z toho na tvorbu úspor</i>	7410	6628	5970	6222	6420

Tabuľka 2.9 Vývoj opatrení v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2013 – 2017 (Zdroj: ÚPSVaR, MsÚ ZH)

Z tabuľky 2.9 je zrejmé, že počet detí s nariadenými výchovnými opatreniami a taktiež detí v ústavnej starostlivosti sa zvyšuje. Z uvedeného vyplýva, že je potrebné zamerať sa na prácu s rodinou s deťmi, prípadne jednotlivcov s deťmi, na predchádzanie a odstránenie sociálno-patologických javov.

Mesto Žiar nad Hronom od roku 2013 tvorilo úspory v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. pre sedem detí.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet narodení	200	173	168	167	168	166	168	197
Počet úmrtí	194	155	168	192	178	195	188	173

Tabuľka 2.10 Vývoj prirodzeného prírastku/úbytku v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Prirodzený prírastok v meste Žiar nad Hronom od roku 2013 do roku 2016 bol nižší ako úbytok. V roku 2017 počet narodení opäť prevyšoval počet úmrtí. Najviac detí sa v meste Žiar nad Hronom v sledovanom období narodilo v roku 2010 (200).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet sobášov	86	67	79	90	71	95	92	99
Počet rozvodov	49	44	39	44	41	47	23	13

Tabuľka 2.11 Vývoj počtu sobášov a rozvodov v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017 (Zdroj: ŠÚ SR)

Sobáše a rozvodov sú neoddeliteľnou súčasťou demografického vývoja, nakoľko priamo aj nepriamo súvisia s pôrodnosťou. Počet sobášov v sledovanom období je ustálený. Najviac osôb bolo zosobášených v roku 2017, najmenej v roku 2011.

Zaujímavým ukazovateľom je index rozvodovosti, ktorý určuje počet rozvodov na 100 sobášov v danom roku. Najvyššia hodnota bola v sledovanom období v meste Žiar nad Hronom dosiahnutá v roku 2011, kedy na 100 sobášov pripadlo 65,67 rozvodov. Najnižšia rozvodovosť bola v sledovanom období zaznamenaná v roku 2017.

2.2.5 Celkové zhodnotenie socio-demografických údajov

Základné východiská, trendy a predpoklady pre vývoj sociálnych služieb je možné zhrnúť do nasledovných bodov:

- *Celkový počet obyvateľov* v meste má trvalo *klesajúcu tendenciu*, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia. Z dlhodobého hľadiska tento vývoj bude zásadne ovplyvňovať oblasť sociálnych služieb.
- Analýza štruktúry obyvateľstva vekových kategórií má jednoznačnú tendenciu *nárastu poproduktívnej kategórie populácie*. Nárast poproduktívnej kategórie poukazuje na skutočnosť, že je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť cieľovej skupine seniori a teda sa potvrdzuje potreba rozšírenia sociálnych služieb na území mesta Žiar nad Hronom.
- V ostatných demografických faktoroch je zrejмый rozpor medzi národnostnou príslušnosťou k rómskemu etniku dobrovoľne deklarovanou pri sčítaní a mappingom rómskych osád, či kvalifikovaným odhadom zamestnancov MsÚ.
- *Neštandardné sociálne zvyky* a prejavy veľkej časti rómskeho etnika (v osade *Kortína* evidujeme odhadom 500 obyvateľov), v porovnaní s ostatnou populáciou komunity, *pôsobia záťažovo na celú sociálnu oblasť* a sociálnu atmosféru spolužitia v komunite.
- V posledných rokoch sa viditeľne prejavuje *nárast počtu zdravotne postihnutých občanov* z 1246 v roku 2010 na 1359 v roku 2017.
- *Podiel výdavkov na sociálnu oblasť z verejných zdrojov komunity je príliš nízky a pre potreby plánovania rozvoja sociálnych služieb do budúcnosti nepostačujúci*, čo v plnej miere preukazuje samotné percentuálne vyjadrenie v porovnaní s ostatnými časťami rozpočtu.

2.3 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

V nižšie uvedenej tabuľke je uvedený prehľad stavu sociálnych služieb v meste Žiar nad Hronom v roku 2017. Údaje boli čerpané od jednotlivých subjektov, z databáz MsÚ a z web stránok organizácií.

Orgán/inštitúcia poskytujúca sociálne služby	Počet pracovníkov k 31.12.2017	Z toho počet kvalifikovaných pracovníkov	Poskytovateľ
MsÚ – odbor starostlivosti o obyvateľa	39	39	Mesto ZH
<i>z toho terénnych sociálnych pracovníkov</i>	1	1	Mesto ZH
<i>z toho terénnych pracovníkov</i>	2	2	Mesto ZH
<i>z toho komunitných sociálnych pracovníkov</i>	1	1	Mesto ZH
<i>z toho komunitných pracovníkov</i>	1	1	Mesto ZH

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

<i>z toho opatrovateľov</i>	16	16	Mesto ZH
<i>z toho členov MOPS</i>	8	8	Mesto ZH
Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie	10	6	OÚ Banská Bystrica

Tabuľka 2.12 Orgány/inštitúcie poskytujúce sociálne služby v meste Žiar nad Hronom v roku 2017
(Zdroj: MsÚ)

SOCIÁLNE SLUŽBY PODĽA ZÁKONA Č. 448/2008 Z. Z.					
P. č.	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Počet klientov / kapacita k 31.12.2017	Počet kvalifikovaných pracovníkov	Poskytovateľ
a.) Sociálne služby krízovej intervencie					
1.	Terénna sociálna služba krízovej intervencie		0	0	0
2.	Poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:				
2.1	– nízkoprahové denné centrum		0	0	0
2.2	– integračné centrum		0	0	0
2.3	– komunitné centrum	ambulantná / terénna	472, z toho 58 aktívnych v decembri	3	Mesto Žiar nad Hronom
2.4	– nocľaháreň		0	0	0
2.5	– útulok	pobytová	21/21	1	VÚC / DD a DSS ZH, stredisko Útulok
2.6	– domov na pol ceste		0	0	0
2.7	– zariadenie núdzového bývania		0	0	0
3.	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu (počet klientov/rok)		0	0	0
b.) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi					
1.	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa		0	0	0
2.	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti		0	0	0
3.	Služba na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života		0	0	0
4.	Služba na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa	ambulantná	20	4	Mesto ZH
5.	Služba včasnej intervencie		0	0	0

c.) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku					
1.	Poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek:				
1.1	– zariadenia podporovaného bývania	0	0	0	0
1.2	– zariadenia pre seniorov	pobytová	60/60	44 / ZpS a DSS	VUC / DD a DSS ZH
1.3	– zariadenie opatrovateľskej služby	0	0	0	0
1.4	– rehabilitačné stredisko	0	0	0	0
1.5	– domov sociálnych služieb	pobytová	90/90	44 / ZpS a DSS	VUC / DD a DSS ZH
	– domov sociálnych služieb	ambulantná	16/16	5	VUC / DD a DSS, stredisko Doména
1.6	– špecializované zariadenie	0	0	0	0
1.7	– denný stacionár	0	0	0	0
2.	Domáca opatrovateľská služba	terénna	38	16	Mesto Žiar nad Hronom
3.	Prepravná služba	0	0	0	0
4.	Sprievodcovská a predčitateľská služba	0	0	0	0
5.	Tlmočnicke služby	0	0	0	0
6.	Sprostredkovanie tlmočnickej služby	0	0	0	0
7.	Sprostredkovanie osobnej asistencie	0	0	0	0
8.	Požičiavanie pomôcok	0	0	0	0
d.) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií					
1.	Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	0	0	0	0
2.	Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	0	0	0	0
e.) Podporné služby					
1.	Odfahčovacia služba	terénna	0	podľa potreby z databázy súčasných opatrovateliek	Mesto ZH
2.	Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	0	0	0	0
3.	Poskytovanie sociálnej služby v dennom centre:	0	0	0	0
4.	Podpora samostatného bývania	0	0	0	0

5.	Poskytovanie sociálnej služby v jedálni	0	0	0	0
6.	Poskytovanie sociálnej služby v práčovni	0	0	0	0
7.	Poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny	ambulantná	48	2	Mesto ZH

Tabuľka 2.13 Prehľad poskytovaných sociálnych a iných služieb v meste Žiar nad Hronom v roku 2017 (Zdroj: MsÚ)

Mesto Žiar nad Hronom poskytuje viacero sociálnych služieb – opatrovateľská služba, odľahčovacia služba; sprostredkovateľským spôsobom zabezpečuje prepravnú službu, komunitné služby v komunitnom centre. Opatrovateľská služba sa poskytuje v domácnosti fyzickej osoby v pracovných dňoch, v čase od 7,30 do 15,30 hod. Táto služba je vykonávaná prostredníctvom opatrovateľov, s ktorými má mesto Žiar nad Hronom uzavretú pracovnú zmluvu.

Ďalej mesto poskytuje terénne služby prostredníctvom sociálnych terénnych pracovníkov. V posledných piatich rokoch sa mesto rozhodlo poskytovať aj služby pre svojich obyvateľov, ktoré sa riadia inými právnymi normami:

- mesto poskytuje úľavu na dani z nehnuteľnosti pre občanov vo veku nad 62 rokov (v roku 2017 táto úľava predstavovala sumu cca 14.000,00 €)
- mesto umožňuje seniorom odoberať stravu v školských jedálňach (mesačne túto možnosť využíva približne 120 seniorov, pričom cena stravného lístka v ŠJ sa pohybuje v intervale 1,26 € – 2,37 €),
- podporuje tzv. sociálny taxík pre vybrané skupiny obyvateľov (mesačne túto službu v minulom roku využívalo približne 500 seniorov a ŤZP s podporou mesta 1,00 € / jazda, max. 10 jász / mesiac),
- mesto poskytuje priestory pre subjekty pôsobiace v sociálnej oblasti, ktoré majú svoju činnosť zameranú na občanov v seniorskom veku, pre ŤZP občanov – KD, na občanov so zdravotnými problémami – SZZP, ANEPS, Diabetici, atď.

Na území mesta pôsobí ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej služby, ktorá poskytuje oprávneným obyvateľom ošetrovateľské úkony. Činnosť tohto subjektu je neoceniteľnou a neodmysliteľnou súčasťou terénnych služieb, ktoré spolu s opatrovateľskou službou umožňujú odkázaných občanov udržať čo najdlhšie v ich rodinnom prostredí. *Podpora a rozvoj tohto typu sociálnych služieb (s prienikom do zdravotných služieb) je aj výsledkom a cieľom, ktorý zdefinovala pracovná skupina Seniori a obyvatelia so spoločenskými problémami pri tvorbe tohto dokumentu.*

Odsledovaný vývoj predchádzajúcich rokov – demografický vývoj obyvateľstva, index starnutia obyvateľstva a prognóza vývoja indexu starnutia obyvateľov v okrese Žiar nad Hronom do roku 2035 a zároveň i počet prijatých žiadostí o posúdenie na odkázanosť (rok 2017 – 80 ks), potvrdzujú potrebu rozširovania sociálnych služieb na území mesta.

Sieť sociálnych služieb v meste Žiar nad Hronom je i napriek vyššie uvedeným faktom – existujúce služby v zmysle zákona o sociálnych službách *nepostačujúca*. Je nevyhnutné ju rozšíriť podľa potrieb obyvateľstva a prognózy demografického vývoja obyvateľstva.

	počet klientov	počet opatrovateľov
2013	43	13
2014	43	12
2015	39	12
2016	36	12
2017	38	16

Tabuľka 2.14 Opatrovateľská služba v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2013 – 2017 (Zdroj: MsÚ ZH)

2.4 Analýza cieľových skupín a ich potrieb

Dňa 27.02.2018 sa uskutočnilo úvodné stretnutie k tvorbe komunitného plánu s občanmi mesta Žiar nad Hronom, v priebehu ktorého sa vyšpecifikovali tri cieľové skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Pre každú cieľovú skupinu bola zriadená samostatná pracovná skupina. Výstupom pracovných stretnutí týchto skupín sú analýzy uvedené v nasledujúcich podkapitolách.

2.4.1 Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom

Pre cieľovú skupinu **Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom** je charakteristickým a základným rozlišovacím znakom **vek a zdravotné postihnutie**.

Seniori je cieľová skupina charakterizovaná dosiahnutým vekom, ktorý je rozhodný pre priznanie starobného dôchodku. Obyvatelia sa ocitajú v situácii vyžadujúcej podporu komunity, nakoľko túto podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb. Pre cieľovú skupinu sú typické znaky, ktorými sú dosiahnutie dôchodkového veku, postupné posúvanie hranice dôchodkového veku do vyššieho veku, stále existujúci využiteľný potenciál a záujem jedincov k aktivitám vo svoj prospech a v prospech komunity, rast priemerného veku obyvateľstva, nárast miery chorobnosti (zvýšený výskyt viacerých chronických ochorení a ich ďalší nárast s pribúdajúcim vekom), nárast závislosti na sociálnej pomoci (službách) a strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny.

Obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom je skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia. Toto môže byť vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas vývoja človeka. Podľa klasifikácie Svetovej zdravotníckej organizácie a z hľadiska kritérií charakteru postihnutia, rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do nasledujúcich základných kategórií, a to duševné poruchy, poruchy intelektu (mentálne poruchy), psychiatrické poruchy, telesné postihnutie, poruchy zraku, sluchu a reči, poruchy pohybového aparátu, poruchy vnútorných orgánov, civilizačné ochorenia a kombinované postihnutia.

Špecifické princípy pre poskytovanie sociálnych služieb seniorom a občanom s nepriaznivým zdravotným stavom by mali vychádzať z nasledovných východísk:

- prednostné poskytovanie a podporovanie pomoci v prirodzenom sociálnom prostredí (opatrovateľská služba v domácom prostredí, podporné služby – rozvoz stravy, prepravná služba, denný stacionár, príspevok za opatrovanie),
- prednostné poskytovanie terénnej, prípadne ambulantnej formy sociálnej služby, pred pobytovou formou sociálnej služby pre seniorov,
- potreba finančnej a priestorovej dostupnosti predovšetkým terénnych a ambulantných sociálnych služieb (výška úhrad, rozmiestnenie a bezbariérovosť),
- potreba dostatočnej kapacity v zodpovedajúcej kvalite pobytových sociálnych služieb (služba musí reagovať na meniace sa potreby seniorov, možnosť využitia pobytových sociálnych služieb v regióne, z dôvodu umožnenia lepšieho kontaktu s rodinnými príslušníkmi).

2.4.1.1 SWOT analýza

V nasledujúcej tabuľke je zdokumentovaná SWOT analýza, ktorú vypracovala pracovná skupina.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečená sociálna pomoc a služby na MsÚ podľa platnej legislatívy • pobytové zariadenia na území mesta – ZpS, DSS • bezbariérovosť v meste a vo väčšine verejných inštitúcií • možnosť stravovania seniorov a ŤZP občanov na školách • služby Domu seniorov pre KD, JDS, SZZP, DIAŽIARA, ANEPS, ÚNSS • KD a JDS ako dobre fungujúce organizácie v meste • sociálne služby v DSS Doména – ambulantná forma sociálnej služby pre zdravotne postihnutých obyvateľov • opatrovateľská služba – dlhodobu dobre zabezpečená služba • ÚS SČK na území mesta – dovoz stravy do domácností pre dôchodcov a ŤZP prostredníctvom ÚS SČK • prepravná služba podľa zákona 448/2008 Z.z. prostredníctvom ÚS SČK • ÚPSVaR v meste – služby zamestnanosti, sociálne dávky a nasmerovanie občana 	<ul style="list-style-type: none"> • rast počtu seniorov odkázaných na sociálnu pomoc a služby • nedostatočná kapacita Zariadenia pre seniorov a DSS • chýbajúce zariadenia pobytového charakteru pre seniorov a občanov ŤZP • v meste pracuje málo neziskových organizácií zameraných na sociálnu oblasť • chýba prijateľný spôsob informovania občanov o existujúcich sociálnych službách • nezáujem o dobrovoľnícku prácu • chýbajúca bezbariérovosť v kultúrnych centrách – MsKC, knižnica, DK, pavilón na námestí (chýbajú schodolezy, a pod.) • chýbajúca príprava zdravotne postihnutých pre trh práce • chýbajú priestory na činnosť a stretávanie sa občanov s nepriaznivým zdravotným stavom • nárast požiadaviek na zabezpečenie opatrovateľskej služby

<ul style="list-style-type: none"> • Nemocnica s poliklinikou – dostupná zdravotná starostlivosť v meste • podpora seniorov v rámci kompetencií a možností rozpočtu mesta • bytové jednotky pre seniorov • aktivity pre ŤZP občanov vykonávané OZ Okáčik 	<ul style="list-style-type: none"> • chýba poskytovanie sociálnych služieb v špecializovanom zariadení ambulatnou formou • intervenčné centrum – chýbajúca databáza (včasná intervencia) • nepostačujúca kapacita DSS Doména – (pohyb klientov minimálny, dlhá čakacia doba, neuspokojenie nových záujemcov)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zapájanie sa do projektov financovaných z iných ako mimorozpočtových zdrojov mesta • rozširovanie sociálnych služieb – denné centrum pre ŤZP občanov /§ 56 zákona 448/2008 Z.z./ • propagácia dobrovoľníctva (zosieťovanie informácii) • autobusy, vlaky – prispôsobenie na prepravu vozíčkarov • rozšírenie počtu bytových jednotiek pre seniorov • integrácia ŤZP detí do MŠ, ZŠ, • možnosť získavať finančné prostriedky z európskych fondov • verejné zbierky na podporu soc. Skupiny • zapájanie cirkevných inštitúcií pri poskytovaní sociálnej pomoci a služieb • sociálne zariadenia v blízkom okolí (Ladomerská Vieska, Janova Lehota, Prochot, Žarnovica • možnosť umiestniť odkázané osoby do Špecializovaného zariadenia (§ 39, z. č. 448/2008) prostredníctvom VÚC • celoživotné vzdelávanie – univerzita tretieho veku, celoživotné vzdelávanie pre zdrav. postihnuté osoby • možnosť spolupráce, vrátane informovanosti a iných aktívnych opatrení nových vznikajúcich subjektov pôsobiacich v soc. oblasti s už existujúcimi subjektami (napr. SZZP s OZ SPOSA) • možnosť vytvoriť chránené bývanie pre skupinu ohrozených občanov v dôsledku rodinnej dysfunkcie, nezamestnanosti a dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu 	<ul style="list-style-type: none"> • starnutie populácie, zvýšený dopyt po poskytovaní sociálnych služieb (terénnou a pobytovou formou) • fungovanie a realizácia soc. služieb prostredníctvom eurofondov • klesajúci počet obyvateľov mesta • časté zmeny v legislatíve v sociálnej oblasti • zložitý a zdĺhavý proces získavania finančných prostriedkov z európskych sociálnych fondov • diskriminácia dg. Autisti (diagnostika, pomoc pre autistov, služby) – nedostatočná informovanosť takto postihnutého obyvateľa ako zo strany obvod. lekára tak aj odborných lekárov, cez špeciálne spoločnosti združujúce občanov so zdravotným postihnutím • ukončenie projektu opatrovateľskej služby k 30.04.2018 a jej potreba v ďalšom období

Tabuľka 2.15 SWOT analýza pracovnej skupiny Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom (Zdroj: MsÚ ZH)

2.4.1.2 Analýza problémov

Na základe **analýzy problémov** a následného vyhodnotenia formou matice problémov zadefinovala pracovná skupina **6** pracovných problémov, z ktorých **5** zaradila do KPSS v uvedenom poradí (podľa závažnosti):

Poradie	Problém	Počet bodov
1.	Chýbajúca ambulantná služba „špecializované zariadenie	4
2.	Zvyšujúca sa potreba opatrovateľskej služby	3,5
3.	Chýbajúce špecializované sociálne poradenstvo pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom	2,5
4.	Nepostačujúca kapacita pobytovej služby „Zariadenie pre seniorov“ ZpS	2
5.	Chýbajúca ambulantná služba „denný stacionár“ (DS)	2
6.	Chýbajúca bezbariérovosť v meste	1

Tabuľka 2.16 *Kľúčové problémy pracovnej skupiny Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom (Zdroj: MsÚ ZH)*

Jeden identifikovaný problém bol pracovnou skupinou navrhnutý na zaradenie do **PHSR** mesta Žiar nad Hronom, nakoľko nie je obsahovo v súlade s KPSS. Je to nasledujúci problém:

- **chýbajúca bezbariérovosť v meste.**

Pracovná skupina sa zhodla na tom, že najdôležitejšie je vyriešenie problémov spojených s neustále narastajúcou potrebou poskytovania opatrovateľskej služby a potrebou umiestňovania obyvateľov mesta v seniorskom vyššom veku do pobytového typu zariadenia sociálnych služieb. V rámci riešenia tejto problematiky, sa skonštatovala potreba sociálneho zariadenia typu denný stacionár, ktorý môže pomôcť riešiť nedostatočnú kapacitu v pobytovom celoročnom zariadení ZpS, ktoré na území mesta vykazuje nedostatočnú kapacitu (v r. 2017 zariadenie malo poradovník so 65 nevybavenými žiadosťami). V rámci poskytovanej sociálnej služby v dennom stacionári je možnosť poskytnúť sociálnu službu pre viaceré cieľové skupiny.

Zároveň sa na pracovných stretnutiach zadefinovala nová skupina obyvateľov – rodičov so zdravotne znevýhodnenými deťmi, ktoré potrebujú špecializovanú opateru, výchovu a vzdelávanie – a determinovala sa potreba špecializovaného poradenstva a špecializovaného zariadenia.

Rozširovanie služieb a úloh mesta poukazujú na ďalší problém, a to *nedostatočne personálne zabezpečení sociálnu oblasť na mestskom úrade.*

V meste Žiar nad Hronom *chýba dostatočná kapacita pobytovej (napr. ZpS) ale aj ambulantnej sociálnej služby (napr. DS) pre obyvateľov mesta, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby.*

Hlavný problém CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom bol sformulovaný nasledovne:

„Nedostatočné riešenie sociálnych služieb pre CS“

2.4.2 Rodina, deti a mládež

Cieľová skupina bola zadaná ako osamelé matky s maloletými deťmi, viacdetné rodiny, v ktorých sú viac ako tri deti, rodiny s nízkym príjmom, mladé rodiny, neúplné rodiny, matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia, deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávanie zo strany rodičov, nedostatok záujmu o výchovu a zabezpečovanie základných životných potrieb), deti a mládež s poruchami správania a tendenciami k asociálnemu správaniu, deti s problémom záškoláctva, kriminalita detí a mládeže, fajčenie, fetovanie.

2.4.2.1 SWOT analýza

V nasledujúcej tabuľke je zdokumentovaná SWOT analýza, ktorú vypracovala pracovná skupina.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> dostatočný záujem mesta o riešenie problémov CS existencia štátnych sociálnych dávok pre rodiny s deťmi, JDvHN fungujúca sieť voľnočasových aktivít pre deti a mládež PZ – vykonávanie preventívnej činnosti fungovanie rôznych organizácií zameraných na CS: napr. MC, umeleckých škôl, športových klubov, TSP, KSP činnosť CPPPaP fungujúce organizácie tretieho sektora zriadená služba SOH, výdajníka vody, práčky v osade s MRK prevádzka detských jasí realizácia prevenčných a protidrogových aktivít existencia internetovej poradne pre mladých – http://ipcko.upside.sk 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočné a neúčinné riešenie sociálno-patologických javov a zvyšovanie kriminality (záškoláctvo, fajčenie, fetovanie, vandalizmus) finančná nedostupnosť voľnočasových aktivít pre nízkopríjmové rodiny chýbajúce priestory pre aktivity CS nízky počet TSP a KP nezáujem rodičov žijúcich v osade o umiestňovanie detí do predškolských zariadení nedostatočné priestory existujúceho KC v lokalite Kortína chýbajúci odborník – pedopsychiater nie je dostatočný počet zamestnancov na MsÚ so zameraním na špeciálne poradenstvo chýbajú finančné zdroje pre rozvoj sociálnych služieb pre CS nedostatok nájomných sociálnych bytov nízkoštandardného bývania

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> možnosť zvyšovania odbornosti sociálnych pracovníkov využívanie dobrovoľníctva a budovať vzťahu <i>mladí–seniori</i> sieť štátnych a verejných inštitúcií využitie možnosti viaczdrojového financovania rozvoj nových sociálnych služieb a zariadení zvyšovanie osvedy zvyšovanie minimálnej mzdy zvyšovanie podielových daní spoluúčasť mesta pri získavaní priestorov pre internetovú poradňu pre mladých programy na zamedzenie sociálno-patologických javov 	<ul style="list-style-type: none"> negatívny demografický vývoj nedostatok finančných prostriedkov na riešenie problémov CS nárast rodín s patologickými javmi (alkohol, fetovanie, gamblerstvo, záškoláctvo) vycestovanie jedného z rodičov za prácou – odlúčenie od rodiny migrácia mladých vzdelaných ľudí za prácou ukončenie NP TSP a KSP nevysporiadané pozemky v osade s MRK nedostatok kapacít v zariadeniach, zriaďovateľ VÚC aj mesto ZH, dopad aj na obyvateľov mesta občania okolitých samospráv využívajú služby mesta, ale neprispievajú podielovými daňami, potreba rozlíšiť (možno výškou poplatkov za služby) územnú príslušnosť často meniac sa legislatíva v sociálnej oblasti

Tabuľka 2.17 SWOT analýza pracovnej skupiny Rodina, deti a mládež (Zdroj: MsÚ ZH)

2.4.2.2 Analýza problémov

Na základe **analýzy problémov** a následného vyhodnotenia formou matice problémov zadefinovala pracovná skupina 7 pracovných problémov, z ktorých 5 zaradila do KPSS v uvedenom poradí (podľa závažnosti):

Poradie	Problém	Počet bodov
1.	Nedostatočné priestory existujúceho KC v lokalite Kortína	4
2.	Nedostatok finančných zdrojov pre rozvoj sociálnych služieb pre CS	4
3.	Nedostatok nízkošandardných bytov	4
4.	Chýbajúce priestory KC pre aktivity cieľovej skupiny	3
5.	Nedostatočné a neúčinné riešenie sociálno-patologických javov a ich narastanie	2,5
6.	Nedostatočné personálne zabezpečenie pracovníkov na MsÚ so zameraním na špeciálne poradenstvo	2,5

7.	Chýbajúci odborník – pedopsychiater	2
----	-------------------------------------	---

Tabuľka 2.18 Kľúčové problémy pracovnej skupiny Rodina, deti a mládež (Zdroj: MsÚ ZH)

Dva identifikované problémy boli pracovnou skupinou navrhnuté na zaradenie do **PHSR** mesta Žiar nad Hronom, nakoľko nie sú obsahovo v súlade s KPSS. Sú to nasledovné problémy:

- **nedostatok nízkoštandardných bytov,**
- **chýbajúci odborník, pedopsychiater.**

Členovia pracovnej skupiny sa spoločne dohodli, že najnevyhnutnejšou službou, ktorú je v meste pre cieľovú skupinu „Rodina, deti a mládež“ potrebné zriadiť, je *komunitné centrum pre celú komunitu obyvateľov mesta Žiar nad Hronom*, ktoré pokryje riešenie viacerých problémov, a zároveň je základom pre riešenie ostatných problémov cieľovej skupiny.

Taktiež sa zhodli, že ak sa majú vyriešiť problémy cieľovej skupiny, je nevyhnutné riešiť *nedostatočne personálne zabezpečenie sociálnej oblasti na mestskom úrade, so zameraním sa na špecializované poradenstvo.*

Ďalej sa členovia pracovnej skupiny zhodli na tom, že v meste *nie je dostatočne riešené priestorové vybavenie existujúceho Komunitného centra v osade*, ktoré by mohlo po patričnom rozšírení, pomôcť organizovať väčší počet aktivít pre deti z osady a pre ich rodičov. Zároveň by poskytlo priestor pre zapojenie sa najmenších detí z osady do prípravy pre návštevu predškolských a školských zariadení. Tieto akútne problémy je potrebné riešiť priestorovým rozšírením sociálnej služby – *komunitného centra*. Zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže, ktoré finančne nezaťažuje rodičov detí, pomáha *predchádzať vzniku sociálno-patologických javov* ako kriminalita mládeže, alkoholizmus, konzumácia návykových látok, závislosť na internete a pod. Zároveň sa členovia pracovnej skupiny zhodli na potrebe vybudovania ďalšieho Komunitného centra – elokovaného pracoviska, pre všetky ostatné komunity obyvateľov mesta. Išlo by o komunity detí, mladých ľudí, pracujúcich ľudí, seniorov, obyvateľov so špeciálnymi potrebami, a pod.

Pracovná skupina vnímala ako problém aj *nedostatočnú spoluprácu a komunikáciu medzi organizáciami*, ktoré pracujú s cieľovou skupinou. Je potrebné si presne definovať, ktoré inštitúcie sa zaoberajú cieľovou skupinou, čo konkrétne riešia, ktorými problémami sa zaoberajú, ako môžu jednotlivé inštitúcie spoločne riešiť potreby a problémy cieľovej skupiny. Členovia pracovnej skupiny sa zhodli, že existujúci systém prevenčných aktivít v rámci Kalendára prevencie, ktorý zastrešuje mesto Žiar nad Hronom, by bolo vhodné zaktualizovať, zintenzívniť zosieťovanie jednotlivých subjektov, ktoré pôsobia na pôde mesta v rámci prevencie a poradenstva. Zároveň je nutné vytvoriť *komunikačný kanál*, prostredníctvom ktorého by sa cieľová skupina dozvedela, ako a akým spôsobom môže riešiť svoje problémy.

Vo všeobecnosti sa zhodli, že *je nutné zabezpečiť dostatok finančných zdrojov na obstaranie služieb*, ako pre túto cieľovú skupinu, tak aj pre ostatné cieľové skupiny.

Pracovná skupina sa zhodla na *nedostatku nízkoštandardných bytoch pre mladé rodiny*. Zhodli sa teda na potrebe nejakého druhu sociálnych bytov pre nízkoprijemnú skupinu obyvateľstva.

Členovia pracovnej skupiny – odborníci, ako napr. riaditeľka CPPPaP, či zástupcovia učiteľov, pripomenuli absenciu odborného pracovníka pre deti a mládež – *pedopsychiatra*. Existujúci pedopsychiatri sú maximálne vyťažení, čo spôsobuje dlhé čakacie lehoty pre občanov, a to sa zase odráža na odkladaní liečby. Ďalší problém na ktorý poukázali je, že ak sa pedopsychiater nájde, je vzdialený niekoľko desiatok kilometrov od nášho mesta, čo pre nízkoprijemných rodičov detí znamená ďalšiu prekážku - finančnú, kvôli ktorej sa identifikované problémy neriešia.

Hlavný problém CS Rodina, deti a mládež bol sformulovaný nasledovne:

„Nárast sociálno-patologických javov a nedostatočné riešenie potrieb CS“

2.4.3 MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami

Do tejto CS sme zahrnuli marginalizovanú rómsku komunitu (MRK) a obyvateľov so spoločenskými problémami.

Cieľová skupina MRK je charakteristická tým, že žije separovane od majoritnej časti obyvateľstva na okraji mesta v lokalite zvanaj Pod Kortínou. Obyvatelia osady majú rozptýlene svoje obydlia postavené zväčša na nevysporiadaných pozemkoch. Problém s nevysporiadanými pozemkami úzko súvisí s problémom legalizácie týchto obydli. Obydlia sú zväčša provízorne, bez inžinierskych sietí. Z toho vyplýva, že sú tu nevhodné a nevyhovujúce podmienky bývania, veľmi nízka úroveň hygieny a výskyt infekčných ochorení. Vzhľadom na nevyhovujúce zlé podmienky bývania obyvateľov MRK, dopad na kvalitu života je takmer vo všetkých oblastiach. Túto separovanú lokalitu charakterizuje sociálne vylúčenie, izolácia komunity, nízke právne povedomie, nezáujem a apatia sociálne slabých rodín o riešenie svojich problémov, odkázanosť na sociálne dávky, vysoká miera nezamestnanosti, nízka vzdelanostná úroveň, závislosť na alkohole a omamných látkach, život pod hranicou chudoby, nízka školská úspešnosť detí a záškoláctvo, neefektívne využívaný voľný čas detí a mladých ľudí, výskyt sociálno-patologických javov, ako je kriminalita, prostitúcia, gamblerstvo, fetovanie toluénu, násilie v rodinách. Objavuje sa tu migrácia obyvateľstva, ako aj prisťahovalectvo z iných obcí, čím sa zvyšuje počet občanov bez trvalého pobytu mesta Žiar nad Hronom na jeho území. V meste Žiar nad Hronom žije približne 1600 Rómov. Väčšina z nich žije rozptýlene v meste medzi majoritnou časťou obyvateľstva. V MRK v časti Pod Kortínou v r. 2017 žilo 467 obyvateľov, z toho 134 muži, 128 ženy a 205 detí do 18 rokov. Vzdialenosť MRK od centra mesta je približne 2 km.

K cieľovej skupine MRK patria aj obyvatelia nasledujúcich lokalít:

- Šašovské Podhradie – počet obyvateľov: 59, z toho 16 muži, 11 ženy a 32 detí do 18 rokov,
- Šibeničný vrch – počet obyvateľov: 4, z toho 2 muži, 2 ženy a 0 detí do 18 rokov,

- STS ubytovňa – počet obyvateľov: 50, z toho 17 muži, 13 ženy a 20 deti do 18 rokov,
- obytný dom na Ul. M. Chrásteka č. 19, sídlisko Etapa, má 122 nájomníkov, z toho 40 % obyvateľov vykazuje spoločenské problémy, 72 % sa hlási k rómskej národnosti.

Skupina **obyvatelia so spoločenskými problémami** je tvorená občanmi, ktorí sa na základe sociálneho statusu správajú, alebo žijú patologicky, sú dlhodobo nezamestnaní, občania bez pracovných návykov, bez hygienických návykov, bez motivácie byť aktívni pri zmene doterajšieho sociálneho statusu, občania závislí na alkohole, na drogách, či iných omamných látkach, závislí na hracích a výherných automatoch, občania bez domova, navrátilci z výkonu trestu, navrátilci a odchovanci z detských domovov, ktorí sa nevedia a nemôžu vymaniť z tejto skupiny, a teda svojpomocne si riešiť svoje problémy.

Približný počet členov cieľovej skupiny:

- ľudia bez domova – počet 15, z toho 10 muži, 5 ženy a 0 deti do 18 rokov,
- osoby živiace sa prostitúciou – počet 15 (iba ženy),
- potencionálni klienti – cca. 150.

2.4.3.1 SWOT analýza

V nasledujúcej tabuľke je zdokumentovaná SWOT analýza, ktorú vypracovala pracovná skupina.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • personálne zabezpečovania sociálnych služieb a pomoci pre obyvateľov mesta na MsÚ prostredníctvom NP TSP, KC, MOPS • zriadená služba SOH vrátane sprchy, práčovňa v osade MRK • zabezpečený prístup k pitnej vode – výdajník vody v exteriéri, v rámci kontajnera SOH a nevidovaný zdroj pitnej vody „studnička“ v časti osady „vytopení“ • fungujúce KC v osade MRK, základné sociálne poradenstvo v rámci TSP, služba najmä pre matky s malými deťmi, starých občanov, príp. s nepriaznivým zdravotným stavom • existencia sociálnych služieb: <ul style="list-style-type: none"> a/ opatrovateľská služba, b/ odľahčovacia služba, c/ zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa, • dobré pokrytie potrieb rodičov detí v predškolskom veku – materské školy 	<ul style="list-style-type: none"> • nepostačujúca priestorová kapacita existujúcich sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta ZH – pre KC • neexistujúce služby krízovej intervencie – nocľaháreň, ohrevovňa • neexistencia nájomných bytov nižšieho štandardu, viacstupňové nájomné bývanie • chýba špecializované poradenstvo pre rodiny s drogovou a inak závislými rodinnými príslušníkmi, nie je telefonická linka pre závislých a ich rodiny, príp. telefónne číslo, na ktoré sa môžu obracať občania mesta v krízovej situácii (pre zachovanie anonymity volajúceho) • chýba možnosť poskytovania obnoseného šatstva pre CS • existencia osady s MRK a bezdomovcami • chýbajúca infraštruktúra (cesta, elektrika, voda) v osade – negatívne dopady na školopovinné deti (chodia do

<ul style="list-style-type: none"> • existencia sociálnych služieb – ZpS a DSS • Útulok pre mužov • spracovaný mestom kalendár prevencie a plnenie stanovených úloh v oblasti preventívnych aktivít • realizácia projektu Zdravé regióny • SČK • pomoc CPPPaP pri riešení situácii, problémov s CS • existencia prevenčných činnosti RÚVZ – linka dôvery pre HIV pozitívnych (AIDS), špecializovaná poradňa HIV/AIDS, špeciálne očkovania, odvykanie fajčenia, drogových a iných závislostí a i. • ÚPSVaR – organizačné zabezpečenie trhu práce: evidencia nezamestnaných a ponuky práce od zamestnávateľov • spolupráca existujúcich subjektov – cez webstránku mesta ZH, prostredníctvom účastníkov v Kalendári prevencie, sieťovanie práce TSP, KC (Mesto, ÚPSVaR) • remeselné kurzy v ponuke vzdelávacích aktivít ÚPSVaR 	<p>ZŠ zablatené), domácnosti nemajú elektrinu – deti sa do školy nemôžu kvalitne pripraviť, v domácnostiach sa provizórne kúri (deti chodia do ZŠ začmudené, páchnu), domácnosti nemajú teplú alebo ani studenú vodu (deti nemajú základné hygienické návyky)</p> <ul style="list-style-type: none"> • v osade nie je priestor pre voľnočasové aktivity pre deti z osady – chýba ihrisko, je prítomná zvýšená kriminalita detí a mladistvých • zvýšený výskyt patologických javov v osade: zvýšená kriminalita, požívanie alkoholu, drog, apod., výsledok chudoby spôsobenej vysokou mierou nezamestnanosti medzi dospelou populáciou v osade • nedostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov osady, ktorí sú v prevažnej väčšine bez vzdelania, príp. pre navrátilcov z výkonu trestu alebo DeD • častý výskyt nákazlivých chorôb v osade – infekčných, kožných... • Mesto Žiar nad Hronom nemá vhodný pozemok na výstavbu nízkoštandardných bytov • Mesto Žiar nad Hronom nemá vhodný objekt na prestavbu na nízkoštandardné byty • nedostatočné kapacity poskytovateľov remeselných rekvalifikačných kurzov v ponuke vzdelávacích aktivít ÚPSVaR • absencia kultúrno–spoločenských aktivít pre Rómov – rómsky, ples, rómske súťaže, príp. iné integračné aktivity minority s majoritou, z dôvodu nechoty poskytovať priestor pre organizovanie obdobných aktivít • poskytovanie potravín z obchodných reťazcov pred ukončením minimálnej trvanlivosti (napr. potravinová banka)
--	---

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • možnosť získať vhodný pozemok na budovanie nízkoštandardného bývania s pomocou Pozemkového fondu alebo inými vlastníkmi nehnuteľností • prostredníctvom TSP, KC, príp. MOPS zisťovanie, akými zručnosťami disponuje dospelá populácia MRK v osade a prostredníctvom ÚPSVaR zvýšiť možnosť zamestnania CS • spolupráca s Potravinovou bankou, príp. iné subjekty zaoberajúce sa výdajom potravín s končiacou minimálnou dobou trvanlivosti, poskytovanie potravín núdzným z obchodných reťazcov pred ukončením minimálnej trvanlivosti • možnosť čerpania finančných prostriedkov z programov, grantov, eurofondov • využívanie nástrojov aktívnej politiky trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • ukončenie pôsobenia pomáhajúcich profesií – TSP, KC – pracovníci, MOPS – po skončení projektov z eurofondov je malá šanca trvalého udržania všetkých pracovných pozícií • neschválenie žiadostí o NFP pre projekty na rozvoj sociálnej oblasti, • rozširovanie MRK – prirodzené prírastky (viacdetné rodiny v MRK sú často sa vyskytujúcim javom v porovnaní s majoritou), prisťahovávanie sa vzdialených rodinných príbuzných z iných miest a obcí, prisťahovávanie sa obyvateľov MRK z iných miest (zákon o slobodnom pohybe občana a povinnosť samosprávy prihlásiť každého občana na TP mesto Žiar nad Hronom = rozširovanie bezdomovectva a nelegálnych stavieb, prístreškov....)

Tabuľka 2.19 SWOT analýza pracovnej skupiny MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami (Zdroj: MsÚ ZH)

2.4.3.2 Analýza problémov

Na základe **analýzy problémov** a následného vyhodnotenia formou matice problémov zadefinovala pracovná skupina **10** pracovných problémov, z ktorých **8** zaradila do KPSS v uvedenom poradí (podľa závažnosti):

Poradie	Problém	Počet bodov
1.	Nedostatok zdrojov na činnosť TSP, KSP, MOPS po ukončení projektov	6,5
2.	Nedostatočná kapacita priestorov existujúceho KC v lokalite Kortína	6
3.	Neexistencia sociálnych služieb – nocľaháreň, ohrevovňa pre ľudí bez domova	5,5
4.	Nie je riešené poskytovanie potravín po dátume minimálnej trvanlivosti	4
5.	Zvyšovanie sociálno-patologických javov, nedostatok preventívnych aktivít	2,5
6.	Chýbajúce špecializované sociálne poradenstvo pre ľudí so závislosťami a ich rodiny	2
7.	Absencia kultúrno-spoločenských aktivít (rómska kultúra)	1,5

8.	Neexistencia výdajne šatstva	1
----	------------------------------	---

Tabuľka 2.20 Kľúčové problémy pracovnej skupiny MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami (Zdroj: MsÚ ZH)

Dva identifikované problémy boli pracovnou skupinou navrhnuté na zaradenie do **PHSR** mesta Žiar nad Hronom, nakoľko nie sú obsahovo v súlade s KPSS. Sú to nasledovné problémy:

- ***absencia nájomných bytov nižšieho štandardu,***
- ***nedostatočná infraštruktúra v osade pod Kortínou.***

Z uvedeného vyplýva, že pracovná skupina považuje za najdôležitejšie riešiť a zabezpečiť kontinuálne pokračovanie *práce terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných pracovníkov* na MsÚ pre MRK a rozšírenie už existujúceho *komunitného centra v osade*.

Podľa členov skupiny je veľmi dôležité v meste v nasledujúcom roku 2019 a v ďalších rokoch vytvoriť pracovné miesta terénnych sociálnych pracovníkov, komunitných pracovníkov a členov MOPS ako kmeňových zamestnancov mesta, udržať výkon práce aj po ukončení súčasných projektov. Terénna sociálna práca, komunitná práca a služby MOPS budú kontinuálne zabezpečovať minimálne súčasný stav, ktorý jednoznačne zaisťujú tieto podporné a odborné služby. Neustále stúpajúca demografická krivka v prirodzenom prírastku marginalizovanej rómskej komunity, ktorá je poznačená niekoľko desaťročným segregovaným spôsobom života na území mesta, bude mať aj naďalej rastúcu tendenciu.

Za vážny problém sa považuje aj chýbajúca nocľaháreň alebo ohrevovňa. Zriadením *ohrevovne* by sa zabezpečilo bezpečné prenocovanie pre bezdomovcov v období mrazivého počasia, čím by sa obmedzili negatívne prejavy, s ktorými sa stretávajú v súčasnej dobe obyvatelia v bytových spoločenstvách, kedy sa do vchodov ich domov v mrazivom období bezdomovci presúvajú a snažia sa v spoločných priestoroch týchto domov prespávať. Ďalšími rezonujúcimi problémami cieľovej skupiny je riešiť *zadĺženosť* najmä rómskeho obyvateľstva, *nezáujem* riešiť svoju životnú situáciu, *nedostatočná osveta* v základných a stredných školách o sociálno- patologických javov, ich *nárast*, *prehlbovanie bariér* medzi majoritou a minoritou v meste a existencia sociálno- patologických javov. Pre odstránenie týchto nežiadúcich javov by propagácia, *prezentovanie a aj oceňovanie pozitívnych príkladov* z MRK mohlo napomôcť k zníženiu prehlbovania spomenutých bariér.

Vzhľadom na skutočnosť, že značná časť obyvateľstva má záujem posúvať svoje nepotrebné šatstvo, obuv, nábytok ďalším osobám, a pretože v súčasnej dobe obyvatelia zaznamenali neprítomnosť zberných kontajnerov, pracovná skupina po vzájomnej zhode vyjadrila požiadavku na zriadenie *výdajne šatstva*.

Hlavný problém CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami bol sformulovaný nasledovne:

„Nedostatočne rozvinuté služby a preventívne aktivity pre CS“

3 Stratégia rozvoja sociálnej oblasti – ciele a opatrenia na roky 2018 – 2023

V tejto časti sú zadefinované jednotlivé ciele a opatrenia komunitného plánu, ktoré vychádzajú z výstupov jednotlivých pracovných skupín. Spoločné ciele a opatrenia boli sformulované na spoločnom stretnutí všetkých pracovných skupín. Strategická časť komunitného plánu rozvíja víziu mesta Žiar nad Hronom v sociálnych službách. Následne boli odsúhlasené na spoločnom stretnutí pracovnej skupiny a občanov mesta Žiar nad Hronom všetky ciele a opatrenia.

Spoločne všetkými skupinami bol navrhnutý a schválený nasledovný hlavný cieľ Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom na roky 2018 – 2023.

HLAVNÝ CIEĽ
„Rozvíjanie a rozširovanie sociálnych služieb a skvalitňovanie života občanov mesta Žiar nad Hronom“

3.0 Spoločné ciele a opatrenia pre všetky CS

0. VŠETKY CIEĽOVÉ SKUPINY			
Všeobecný cieľ:			
<i>„Skvalitnenie podmienok pre poskytovanie sociálnych služieb pre všetky CS“</i>			
Špecifické ciele		Opatrenia	
0.1	Získavanie finančných zdrojov	0.1.1	Vytvoriť systém viaczdrojového financovania pre oblasť sociálnych vecí
0.2	Rozšírenie personálnych kapacít a skvalitnenie práce na úseku sociálnych vecí	0.2.1	Vytvoriť pracovné miesto na odborný výkon sociálnych služieb v súlade s potrebami CS
		0.2.2	Zabezpečiť špecializované sociálne poradenstvo

Tabuľka 3.1 Spoločné ciele a opatrenia pre všetky CS (Zdroj: MsÚ ZH)

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

0. VŠETKY CIEĽOVÉ SKUPINY						
Opatrenie (sociálna služba: druh a forma)	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Predpokladaná kapacita sociálnej služby / počet miest v ZSS	Časový harmonogram	Predpokladaný náklad a zdroje financovania	Garant plnenia
0.1.1.	Vytvoriť systém viaczdrojového financovania pre oblasť sociálnych vecí					
	<ul style="list-style-type: none"> •získavať mimorozpočtové zdroje z VÚC, štátu •zapájať sa do výziev, programov a grantov •vyčleniť prostriedky z rozpočtu mesta •dary, zbierky, sponzorstvá 	-	-	-	2019 – 2023	-
0.2.1.	Vytvoriť pracovné miesto na odborný výkon sociálnych služieb v súlade s potrebami CS					
	<ul style="list-style-type: none"> •zefektívniť systém preventívnych a záujmových aktivít pre CS •zmysluplné voľnočasové aktivity, 	Komunitné centrum	terénna	150 – 200	2019 – 2023	Zriadenie – 500.000,00 € Financovanie – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štát, granty, donori

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	<p>organizovanie záujmových činností pre CS</p> <ul style="list-style-type: none"> •komplexná soc. práca s CS •adresné sociálne poradenstvo •vytvoriť podmienky pre stretávanie sa CS (priestor, materiálo-technické zabezpečenie) •možnosť na sebarealizáciu CS 						
	Zabezpečiť špecializované sociálne poradenstvo						
0.2.2.	<ul style="list-style-type: none"> •so zameraním na jednotlivé druhy závislostí •na sociálno-patologické javy •na riešenie nepriaznivých sociálnych situácií •na riešenie krízových sociálnych situácií 	Odborná činnosť	ambulantná	1 zamestnanec- čiastkový alebo celý prac. úväzok	2019-2023	Mzdové náklady – 10.000,00 € / rok Financovanie – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, granty	Mesto Žiar nad Hronom

Tabuľka 3.2 Charakteristika opatrení spoločných pre všetky CS (Zdroj: MsÚ ZH)

3.1 Ciele a opatrenia pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivým rodinným stavom

1. SENIORI A OBČANIA S NEPRIAZNIVÝM ZDRAVOTNÝM STAVOM			
Všeobecný cieľ: <i>„Podpora a rozvíjanie sociálnych služieb pre seniorov, občanov s nepriaznivým zdravotným stavom a ich rodín a skvalitnenie ich života“</i>			
Špecifické ciele		Opatrenia	
1.1	Rozvoj ambulantných sociálnych služieb pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom	1.1.1	Podporiť zabezpečenie ambulantnej sociálnej služby – špecializované zariadenie
		1.1.2	Poskytovať špecializované sociálne poradenstvo pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
		1.1.3	Zriadiť a prevádzkovať ambulantnú sociálnu službu – denný stacionár
1.2	Poskytovanie kvalitnej opatrovateľskej služby podľa potrieb občanov	1.2.1	Poskytovať a zabezpečovať domácu opatrovateľskú službu v požadovanom počte
1.3	Vytvorenie dostatočných kapacít pobytovej sociálnej služby pre občanov mesta	1.3.1	Vytvoriť podmienky pre pobytovú sociálnu službu – ZpS

Tabuľka 3.3 Ciele a opatrenia pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom (Zdroj: MsÚ ZH)

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

1. CS: SENIORI A OBČANIA S NEPRIAZNIVÝM ZDRAVOTNÝM STAVOM						
Opatrenie (sociálna služba: druh a forma)	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Predpokladaná kapacita sociálnej služby / počet miest v ZSS	Časový harmonogram	Predpokladaný náklad a zdroje financovania	Garant plnenia
Podporiť zabezpečenie ambulantnej sociálnej služby - špecializované zariadenie						
1.1.1. •sociálna rehabilitácia, rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby	Špecializované zariadenie	ambulantná	20/15	2023	<u>Zriadenie</u> – 200.000,00 € <u>Prevádzka/rok</u> 96.000,00 € <u>Financovanie</u> – štátny rozpočet, rozpočet mesta Žiar nad Hronom, klient, donori	tretí sektor, štát, VÚC, Mesto Žiar nad Hronom
Poskytovať špecializované sociálne poradenstvo pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím						
1.1.2. •sociálne poradenstvo najmä pre rodičov detí s poruchami autistického spektra,	Špecializované poradenstvo	ambulantná	30 – 50	2019 – 2023	<u>Mzdové náklady</u> – 10.000,00 €/rok <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, granty	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	pervazívne vývinové poruchy						
	Zriadiť a prevádzkovať ambulatnú sociálnu službu - denný stacionár						
1.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečiť priestorové, personálne, materiálovo technické vybavenie • poskytovanie sociálneho poradenstva pre klientov aj ich rodiny, • záujmová činnosť, vzdelávacie programy, aktivity, prednášky, • poskytovanie sociálnej rehabilitácie, vzdelávania, • pomoc rodinným príslušníkom s členom rodiny odkázaným na túto pomoc (najmä deti s handicapom) 	Denný stacionár	ambulantná	20/15	2021	<p><u>Zriadenie</u> – 200.000,00 €</p> <p><u>Prevádzka/rok</u> 96.000,00 €</p> <p><u>Financovanie</u> – štát, rozpočet, rozpočet mesta Žiar nad Hronom, klient, donori</p>	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor, štát
1.2.1.	Poskytovať a zabezpečovať terénnu sociálnu službu - opatrovateľskú						

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	službu v požadovanom počte						
	<ul style="list-style-type: none"> •zapájať sa do projektov zameraných na poskytovanie tejto služby •navýšenie pracovných miest pre opatrovateľskú službu •rozvoj dobrovoľníctva 	Opatrovateľská služba	terénna	18 – 25 opatrovateliek / 43 – 55 klientov	2018 – 2023	<u>Mzdové a ostatné náklady</u> / rok – od 270.000,00 do 00,00 € <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar Hronom	Mesto Žiar nad Hronom, štát, klienti
1.3.1	Vytvoriť podmienky pre pobytovú sociálnu službu – zariadenie pre seniorov						
	<ul style="list-style-type: none"> •vytvoriť v budúcnosti podmienky pre zriadenie služby ZpS zriadiť zo strany mesta •zvážiť možnosť zabezpečiť službu napr. neverejným poskytovateľom •sociálna služba - najmä pre občanov mesta 	Zariadenie pre seniorov	pobytová	60	2023	<u>Zriadenie</u> – 2.000.000,00 € <u>Financovanie</u> – 720.000,00 € / rok – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štát, VÚC, granty	VÚC, štát, tretí sektor, mesto Žiar nad Hronom

Tabuľka 3.4 Charakteristika opatrení pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom (Zdroj: MsÚ ZH)

3.2 Ciele a opatrenia pre CS Rodina, deti a mládež

2. CS: RODINA, DETI A MLÁDEŽ			
Všeobecný cieľ: „Skvalitnenie prevencie sociálno-patologických javov a rozšírenie rozsahu sociálnych služieb pre skupinu Rodina, deti a mládež“			
Špecifické ciele		Opatrenia	
2.1	Vytvorenie podmienok pre prácu s CS a na jej stretávanie sa	2.1.1	Zriadiť nové elokované pracovisko KC
		2.1.2	Realizovať programy, aktivity, záujmovú činnosť pre CS – Rodina, deti mládež
		2.1.3	Vykonávať terénnu sociálnu prácu a komunitnú prácu
2.2	Zlepšenie a zefektívnenie preventívnych opatrení pre CS	2.2.1	Zlepšiť koordináciu a informovanosť subjektov vykonávajúcich preventívne opatrenia zamerané na CS
		2.2.2	Vytvoriť efektívny systém vykonávania preventívnych aktivít pre CS
		2.2.3	Zabezpečiť programy na zníženie sociálno-patologických javov

Tabuľka 3.5 Ciele a opatrenia pre CS Rodina, deti a mládež (Zdroj: MsÚ ZH)

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

2. CS: RODINA, DETI A MLÁDEŽ						
Opatrenie (sociálna služba: druh a forma)	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Predpokladaná kapacita sociálnej služby / počet miest v ZSS	Časový harmonogram	Predpokladaný náklad a zdroje financovania	Garant plnenia
2.1.1.	Zriaďiť nové elokované pracovisko KC					
	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečiť dostatočný priestor pre aktivity s cieľovou skupinou • zefektívniť systém preventívnych aktivít • voľnočasové aktivity, organizovanie záujmových činností pre rodiny s deťmi • komplexná soc. práca s rodinami 	Komunitné centrum	ambulantná, terénna	150 – 200	2019 – 2023	<u>Zriadenie</u> – 500.000,00 € <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štát, granty, donori
2.1.2.	Realizovať programy, aktivity, záujmovú činnosť pre CS – Rodina, deti mládež					
	<ul style="list-style-type: none"> • zapájať sa do programov, výziev zameraných na preventívne aktivity 	-	-	-	2019 – 2023	1.000,00 €/rok <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, granty

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	pre deti, mládež a rodičov •zmysluplné využívanie voľného času, organizovať aktivity najmä pre rizikové skupiny mládeže						
	Vykonávať terénnu sociálnu prácu a komunitnú prácu.						
2.1.3.	•adresné sociálne poradenstvo •výkon komunitnej a terénnej sociálnej práce	Komunitné centrum	Terénna, ambulatná	20 – 50	2019 – 2023	Mzdové náklady - 30.000,00 € / rok Financovanie – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štát	Mesto Žiar nad Hronom, štát, tretí sektor
	Zlepšiť koordináciu a informovanosť subjektov vykonávajúcich preventívne opatrenia zamerané na CS						
2.2.1.	•zosieťovať subjekty, organizácie vykonávajúce preventívne aktivity	-	-	-	2019 – 2023	-	Mesto Žiar nad Hronom, subjekty pôsobiace v Kalendári prevencie
	Vytvoriť efektívny systém vykonávania preventívnych aktivít pre CS						
2.2.2.							

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	<ul style="list-style-type: none"> •plánovanie preventívnych opatrení •kontinuita medzi jednotlivými aktivitami •vyhodnocovať vytvorený systém 	-	-	-	2019 – 2023	<p><u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, granty, donori 2.000.00 € / rok (napr. Kalendár prevencie – Mesto Žiar nad Hronom, MsP, OR PZ a ostatné subjekty na území mesta)</p>	Mesto Žiar nad Hronom, subjekty pôsobiace v Kalendári prevencie
	Zabezpečiť programy na zníženie sociálno-patologických javov						
2.2.3	<ul style="list-style-type: none"> •aktívne vytvárať programy s rôznym zameraním na znižovanie sociálno-patologických javov •zapájať sa do výziev, programov s týmto zameraním 	-	-	-	2019 – 2023	-	Mesto Žiar nad Hronom, subjekty pôsobiace v Kalendári prevencie

Tabuľka 3.6 Charakteristika opatrení pre CS Rodina, deti a mládež (Zdroj: MsÚ ZH)

3.4 Ciele a opatrenia pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami

3. CS: MRK A OBYVATELIA SO SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI			
Všeobecný cieľ: <i>„Zlepšiť a rozšíriť rozsah služieb a preventívnych aktivít pre CS“</i>			
Špecifické ciele		Opatrenia	
3.1	Vytvorenie vhodných podmienok pre prácu s CS v KC	3.1.1	Rozšíriť priestory, existujúceho KC v lokalite Kortína a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov
		3.1.2	Poskytovať a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov
		3.1.3	Zabezpečiť edukačnú činnosť
		3.1.4	Rozvíjať dobrovoľníctvo
3.2	Získavanie finančných zdrojov pre prácu s CS	3.2.1	Udržateľnosť projektov na TSP, KC, MOPS podľa získaných zdrojov
3.3	Riešenie krízových situácií občanov mesta	3.3.1	Zriadiť ambulantnú sociálnu službu – nocľaháreň
		3.3.2	Zriadiť ohrevovňu
3.4	Podpora občana v nepriaznivej životnej situácii	3.4.1	Zabezpečovať poskytovanie šatstva
3.5	Podpora a prezentácia pozitívnych príkladov a dobrej praxe	3.5.1	Realizovať a podporovať kultúrno – spoločenské a prezentačné aktivity rómskej komunity
		3.5.2	Vyhľadávať a oceňovať pozitívne príklady

Tabuľka 3.7 Ciele a opatrenia pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami (Zdroj: MsÚ ZH)

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

3. CS: MARGINALIZOVANÁ RÓMSKA KOMUNITA A OBČANIA SO SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI						
Opatrenie (sociálna služba: druh a forma)	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Predpokladaná kapacita sociálnej služby / počet miest v ZSS	Časový harmonogram	Predpokladaný náklad a zdroje financovania	Garant plnenia
3.1.1.	Rozšíriť priestory, existujúceho KC v lokalite Kortína a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov					
	<ul style="list-style-type: none"> •zabezpečiť priestor, technické a materiálne vybavenie •vytvoriť adekvátne podmienky pre prácu s obyvateľmi lokality Kortína 	Komunitné centrum	Ambulantná, terénna	20 – 50	2020 – 2023	<u>Zriadenie</u> – 35.000,00 € – kúpa kontajnera <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štátu, granty, donori
3.1.2.	Poskytovať a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov					
	<ul style="list-style-type: none"> •voľnočasové aktivity •preventívne aktivity •predškolská príprava a práca s deťmi do 6 rokov •práca s dospelými 	-	-	-	2019 – 2023	1.000,00 € / rok <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta, štátu, granty, donori

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	<ul style="list-style-type: none"> •systematická práca s rodinou •poskytovanie základného soc. poradenstva 						
	Zabezpečiť edukačnú činnosť						
3.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> •voľnočasové aktivity •preventívne aktivity •predškolská príprava a práca s deťmi do 6 rokov •práca s dospelými •systematická práca s rodinou •poskytovanie základného soc. poradenstva 	-	-	-	2019 – 2023	1.000,00 € / rok <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štátu, granty, donori	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor
	Rozvíjať dobrovoľníctvo						
3.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> •vytvárať priestor pre realizáciu dobrovoľníckych aktivít •podporiť ľudí, ktorí majú víziu a chuť robiť niečo v prospech iných – komunity 	-	-	-	2019 – 2023	-	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

3.2.1.	Udržateľnosť projektov na TSP, KC, MOPS podľa získaných zdrojov						
	<ul style="list-style-type: none"> rozpočet mesta nástroje aktívnej politiky trhu práce 	-	-	-	2019 – 2023	<u>Mzdové náklady pre 6 zamestnancov</u> – 72.000,00 € / rok <u>Financovanie</u> - rozpočet mesta Žiar nad Hronom, štát, donori	Mesto Žiar nad Hronom, štát, tretí sektor
3.3.1.	Zriadiť ambulatnú sociálnu službu – nocľaháreň						
	<ul style="list-style-type: none"> prístrešie na účel prenocovania podmienky pre základnú hygienu vykonávanie základného soc. poradenstva možnosť prípravy stravy možnosť poskytnúť ošatenie 	nocľaháreň	pobytová	10	2023	<u>Zriadenie</u> -100.000,00 € <u>Prevádzka/rok</u> – 96.000,00 € <u>Financovanie</u> – štátny rozpočet, rozpočet mesta Žiar nad Hronom, VÚC, klient, donori	VÚC, mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor
3.3.2.	Zriadiť ohrevovňu						
	<ul style="list-style-type: none"> vytvoriť podmienky pre občanov bez prístrešia v zimnom období 	-	-	5	2019 – 2023	<u>Zriadenie</u> – 40.000,00 € <u>Prevádzka/rok</u> – 3.600,00 € <u>Financovanie</u> – štátny rozpočet, rozpočet mesta	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	<ul style="list-style-type: none"> miestnosť s vyhrievaním – prevencia proti zamrznutiu 					Žiar nad Hronom, VÚC, klient, donori	
	Zabezpečovať poskytovanie šatstva						
3.4.1.	<ul style="list-style-type: none"> vytvoriť podmienky pre poskytovanie šatstva (priestor, uskladnenie, personálne zabezpečenie...) určiť (spracovať) podmienky pre zbierku a následne výdaj šatstva pre občanov najmä zo sociálne slabších rodín, pre ľudí bez prístrešia a pod. 	-	-	-	2019 – 2023	500,00 € / rok <u>Financovanie</u> – rozpočet mesta Žiar nad Hronom, donori	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor
	Realizovať a podporovať kultúrno – spoločenské a prezentačné aktivity rómskej komunity						
3.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> prezentácia rómskej kultúry, talentov v rámci rôznych podujatí v meste, napr. „Dní mesta Žiaru nad Hronom“, 	-	-	-	2019 – 2023	1.000,00 € / rok <u>Financovanie</u> - rozpočet mesta Žiar nad Hronom, donori	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

	prípadne iných kultúrnych podujatí •podporiť krúžkovú činnosť zameranú na rómsku kultúru						
	Vyhľadávať a oceňovať pozitívne príklady						
3.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> •príklady dobrej praxe •aktívnejší prístup pri riešení vlastných problémov a potrieb •zvýšenie integrácie CS k majorite •dodržiavanie pravidiel spoločnosti •malé odmeny za participáciu pri práci pre CS •morálne oceňovanie, napr. za najkrajšie upravený dom, za najlepšiu dochádzku, za najlepšie vysvedčenie ... 	-	-	-	2019 – 2023	500,00 € / rok <u>Financovanie</u> - rozpočet mesta Žiar nad Hronom, donori	Mesto Žiar nad Hronom, tretí sektor

Tabuľka 3.8 Charakteristika opatrení pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami (Zdroj: MsÚ ZH)

4 Implementácia KPSS mesta Žiar nad Hronom na obdobie rokov 2018 – 2023

Komunitné plánovanie je dlhodobý proces. Spracovanie, odovzdanie a schválenie dokumentu je len ukončením jednej etapy. Je nevyhnutné sledovať a vyhodnocovať časový plán realizácie a implementovať do komunitného plánu zmeny, ktoré nastanú v priebehu realizácie jednotlivých aktivít.

Časový rámec plnenia Komunitného plánu je stanovený na roky 2018 až 2023, pričom jednotlivé aktivity budú realizované priebežne, v súlade s potrebami občanov, ako aj reálnymi možnosťami samosprávy.

4.1 Časový harmonogram implementácie KPSS

Ciele a opatrenia		2018	2019	2020	2021	2022	2023
0. VŠETKY CIEĽOVÉ SKUPINY							
0.1	Získavanie finančných zdrojov						
0.1.1	Vytvoriť systém viacdrojového financovania pre oblasť sociálnych vecí		x	x	x	x	x
0.2	Rozšírenie personálnych kapacít a skvalitnenie práce na úseku sociálnych vecí						
0.2.1	Vytvoriť pracovné miesto na odborný výkon sociálnych služieb v súlade s potrebami CS		x	x	x	x	x
0.2.2	Zabezpečiť špecializované sociálne poradenstvo		x	x	x	x	x
1. SENIORI A OBČANIA S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM							
1.1	Rozvoj ambulantných sociálnych služieb pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom						
1.1.1	Podporiť zabezpečenie ambulantnej sociálnej služby – špecializované zariadenie						x
1.1.2	Poskytovať špecializované sociálne poradenstvo pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím		x	x	x	x	x
1.1.3	Zriadiť a prevádzkovať ambulantnú sociálnu službu – denný stacionár				x		

1.2	Poskytovanie kvalitnej opatrovateľskej služby podľa potrieb občanov						
1.2.1	Poskytovať a zabezpečovať domácu opatrovateľskú službu v požadovanom počte	x	x	x	x	x	x
1.3	Vytvorenie dostatočných kapacít pobytovej sociálnej služby pre občanov mesta						
1.3.1	Vytvoriť podmienky pre pobytovú sociálnu službu – ZpS						x
2. RODINA, DETI A MLÁDEŽ							
2.1	Vytvorenie podmienok pre prácu s CS a na jej stretávanie sa						
2.1.1	Zriadiť nové elokované pracovisko KC		x	x	x	x	x
2.1.2	Realizovať programy, aktivity, záujmovú činnosť pre CS – Rodina, deti mládež		x	x	x	x	x
2.1.3	Vykonávať terénnu sociálnu prácu a komunitnú prácu	x	x	x	x	x	x
2.2	Zlepšenie a zefektívnenie preventívnych opatrení pre CS						
2.2.1	Zlepšiť koordináciu a informovanosť subjektov vykonávajúcich preventívne opatrenia zamerané na CS		x	x	x	x	x
2.2.2	Vytvoriť efektívny systém vykonávania preventívnych aktivít pre CS		x	x	x	x	x
2.2.3	Zabezpečiť programy na zníženie sociálno-patologických javov		x	x	x	x	x
3. MRK A OBYVATELIA SO SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI							
3.1	Vytvorenie vhodných podmienok pre prácu s CS v KC						
3.1.1	Rozšíriť priestory, existujúceho KC v lokalite Kortína a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov			x	x	x	x
3.1.2	Poskytovať a zabezpečiť programy pre zníženie sociálno-patologických javov		x	x	x	x	x
3.1.3	Zabezpečiť edukačnú činnosť		x	x	x	x	x

3.1.4	Rozvíjať dobrovoľníctvo		x	x	x	x	x
3.2	Získavanie finančných zdrojov pre prácu s CS						
3.2.1	Udržateľnosť projektov na TSP, KC, MOPS podľa získaných zdrojov		x	x	x	x	x
3.3	Riešenie krízových situácií občanov mesta						
3.3.1	Zriadiť ambulatnú sociálnu službu – nocľaháreň						x
3.3.2	Zriadiť ohrevovňu		x	x	x	x	x
3.4	Podpora občana v nepriaznivej životnej situácii						
3.4.1	Zabezpečovať poskytovanie šatstva		x	x	x	x	x
3.5	Podpora a prezentácia pozitívnych príkladov a dobrej praxe						
3.5.1	Realizovať a podporovať kultúrno – spoločenské a prezentačné aktivity rómskej komunity		x	x	x	x	x
3.5.2	Vyhľadávať a oceňovať pozitívne príklady		x	x	x	x	x

Tabuľka 4.1 Časový harmonogram implementácie KPSS mesta Žiar nad Hronom (Zdroj: MsÚ ZH)

4.2 Implementácia, hodnotenie a monitoring KPSS

Spracovanie a schválenie KPSS je len jednou etapou procesu komunitného plánovania. Následne začína proces plnenia cieľov a realizácie opatrení. Cieľom priebežného vyhodnocovania a monitoringu (kontroly) KPSS je dosiahnutie stavu, aby samotná koncepcia a napĺňanie KPSS neboli ohrozené, a aby bol využívaný smerom k dosiahnutiu stanovených cieľov komunitného plánovania.

Úspešná realizácia všetkých navrhovaných cieľov, priorít, opatrení a aktivít zadaných v Komunitnom pláne sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom bude závisieť na organizačnom a riadiacom zabezpečení komunitného plánovania. Komunitný plán deklaruje stratégiu mesta v oblasti sociálnych služieb definovaním všeobecných a špecifických cieľov s prihliadnutím na jednotlivé cieľové skupiny, pričom tieto sú následne premietnuté do stanovenia priorít, opatrení a konkrétnych aktivít potrebných na realizovanie v praxi.

Je však veľmi dôležité si uvedomiť, že na území mesta Žiar nad Hronom takmer nefunguje tretí sektor, ktorý by do značnej miery mohol byť nápomocný pri výkone, zabezpečení, sprostredkovaní či poskytovaní množstva sociálnych služieb alebo ďalších

podporných a doplnkových služieb. Tento fakt necháva tušiť skutočnosť, že samospráva v meste Žiar nad Hronom má sťaženú pozíciu oproti iným mestám, kde partnerstvo samosprávy a tretieho sektora významne ovplyvňuje tak kvantitu ako aj kvalitu poskytovaných služieb.

Z hľadiska úspešnej implementácie je potrebné:

- a.) zverejniť dokument Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018-2023 obvyklými spôsobom a vyzvať obyvateľov mesta na vzájomnú spoluprácu a napĺňanie stanovených cieľov,
- b.) vytvoriť pozitívne sociálne prostredie podmienok na komunitný rozvoj, komunitnú prácu,
- c.) mať politickú podporu volených predstaviteľov komunity – schválenie mestským zastupiteľstvom a získanie legitimity a programovej záväznosti,
- d.) akceptovať KPSS ako základ pre tvorbu rozpočtu mesta,
- e.) akceptovať a plniť zadefinované príslušné pôsobnosti mesta a zodpovednosť za plnenie cieľov a opatrení,
- f.) realizovať (uskutočňovať) ciele a opatrenia KPSS,
- g.) využívať médiá a ich možnosti informovania o priebehu realizácie a napĺňania KPSS a ich vplyvu na verejnú mienku komunity obce vo všetkých druhoch komunálnych masmédií,
- h.) zo strany - zadávateľa – mesta Žiar nad Hronom je potrebné:
 - zachovať vytvorené kontakty, komunikáciu a vzťahy medzi zadávateľom, spracovateľom a zástupcami cieľových skupín aj v realizačnej fáze,
 - personálne zabezpečiť hodnotenie a monitorovanie ďalších procesov,
 - koordinovať komunikáciu a spoluprácu so všetkými dotknutými subjektmi v komunite,
 - **každoročne spracovať informatívnu správu o plnení cieľov a opatrení KPSS**, predkladať ju na pripomienkovanie verejnosti, na rokovanie mestskému zastupiteľstvu a zverejňovať ju v komunálnych masmédiách,
- i.) pracovná skupina MsÚ **jedenkrát ročne** vyhodnotí plnenie prijatých cieľov a opatrení a o uvedenom spracuje správu; túto následne MsÚ zverejní s termínom predloženia možných návrhov, podnetov, pripomienok zo strany prijímateľov i poskytovateľ sociálnych služieb a ostatnej verejnosti; MsÚ ju predloží na rokovanie MsZ raz ročne, a to vždy v treťom kvartáli od roku 2019 do roku 2023.
- j.) na oficiálnej webovej stránke mesta Žiar nad Hronom bude pre verejnosť každoročne zverejnená spracovaná informatívna správa o plnení stratégie KPSS.

4.2.1 Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS

Hodnotenie a monitoring plnenia KPSS podľa určeného časového harmonogramu sa realizuje priebežne na základe nasledovných merateľných ukazovateľov:

0. SPOLOČNÉ OPATRENIA			
Opatrenie	Merateľný ukazovateľ	Hodnota	
0.1.1	Vytvoriť systém viaczdrojového financovania pre oblasť sociálnych vecí	Vytvorený systém	1
0.1.2	Vytvoriť pracovné miesto na odborný výkon sociálnych služieb v súlade s potrebami CS	Vytvorené pracovné miesto	1
0.2.1.	Zabezpečiť špecializované sociálne poradenstvo	Zabezpečená odborná činnosť	1
1. CS: Seniori a občania s nepriaznivým zdravotným stavom			
Opatrenie	Merateľný ukazovateľ	Hodnota	
1.1.1	Podporiť zabezpečenie ambulantnej sociálnej služby - špecializované zariadenie	Zriadené špecializované zariadenie	1
1.1.2	Poskytovať špecializované sociálne poradenstvo pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím	Zabezpečená odborná činnosť	1
1.1.3	Zriadiť a prevádzkovať ambulantnú sociálnu službu - denný stacionár	Zriadené denný stacionár	1
1.2.1	Poskytovať a zabezpečovať terénnu sociálnu službu - domácu opatrovateľskú službu v požadovanom počte	Zabezpečená služba	1
1.3.1	Vytvoriť podmienky pre pobytovú sociálnu službu – zariadenie pre seniorov	Zabezpečená služba	1
2. CS: Rodina, deti a mládež			
Opatrenie	Merateľný ukazovateľ	Hodnota	
2.1.1	Zriadiť nové elokované pracovisko KC	Zriadené elokované pracovisko	2
2.1.2	Realizovať programy, aktivity, záujmovú činnosť pre CS	Počet programov za rok	1

2.1.3	Vykonávať terénnu sociálnu prácu a komunitnú prácu	Zabezpečený systém	1
2.2.1	Zlepšiť koordináciu a informovanosť subjektov vykonávajúcich preventívne opatrenia zamerané na CS	Vytvorený systém	1
2.2.2	Vytvoriť efektívny systém vykonávania preventívnych aktivít pre CS	Vytvorený systém	1
2.2.3	Zabezpečiť programy na zníženie sociálno-patologických javov	Počet programov za rok	2
3. CS: Marginalizované rómske komunity a občania so spoločenskými problémami			
Opatrenie		Merateľný ukazovateľ	Hodnota
3.1.1	Rozšíriť priestory existujúceho KC v lokalite Kortína	Rozšírená kapacita	1
3.1.2	Poskytovať a zabezpečovať programy na zníženie sociálno-patologických javov	Počet programov za rok	1
3.1.3	Zabezpečiť edukačnú činnosť	Zabezpečená edukácia	1
3.1.4	Rozvoj dobrovoľníctva	Počet dobrovoľníkov za rok	-
3.2.1	Získať finančné zdroje na udržateľnosť projektov na TSP, KC, MOPS	Vytvorený systém	1
3.3.1	Zriadiť ambulatnú sociálnu službu – nocľaháreň	Zriadená nocľaháreň	1
3.3.2	Zriadiť ohrevovňu	Zriadená ohrevovňa	1
3.4.1	Zabezpečovať poskytovanie šatstva	Vytvorená služba	1
3.5.1	Realizovať a podporovať kultúrno – spoločenské a prezentačné aktivity rómskej komunity	Počet zrealizovaných a podporených aktivít za rok	1
3.5.2	Vyhľadávať a oceňovať pozitívne príklady	Počet príkladov za rok	1

Tabuľka 4.2 Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS mesta Žiar nad Hronom (Zdroj: MsÚ ZH)

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je strategický dokument. Je to rovnocenný dokument s ostatnými strategickými dokumentmi mesta, ako je napr. PHSR mesta. Zameriava sa na jednu z najcitlivejších oblastí – sociálnu oblasť – z niekoľkých ďalších oblastí – školstvo, životné prostredie, infraštruktúra, a iné – ktoré samospráva spravuje. Z pohľadu občana je však rovnako dôležitá ak nie najdôležitejšia, najmä vtedy, keď sa ten ktorý občan dostane do ťaživej alebo krízovej sociálnej situácie.

Komunitný plán sociálnych služieb je kľúčovým nástrojom komunitného plánovania, ktorý slúži na vybudovanie a doplnenie potrebnej sociálnej infraštruktúry v meste a zlepšenie poskytovania sociálnych služieb svojim obyvateľom.

Cieľom komunitného plánu je efektívne riešiť oblasť sociálnych služieb: na jednej strane jasne a zrozumiteľne definovať zámery a možnosti mesta v tejto oblasti a na strane druhej realisticky posúdiť potreby obyvateľov mesta.. Hlavným cieľom mesta Žiar nad Hronom je čo najvhodnejšie využiť dostupné finančné prostriedky, a tým dosiahnuť čo najlepší výsledný efekt v oblasti poskytovania potrebných a požadovaných sociálnych služieb.

Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Mesto Žiar nad Hronom zostavilo komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018 – 2023, v ktorom si vytýčilo 17 strategických cieľov v sociálnej oblasti. Tie plánuje naplniť pomocou 24 opatrení.

Zdroje, aktivity a výstupy KPSS	Druh	Počet	Spolu	
Ľudské zdroje spracovania KPSS (priamo zapojení do tvorby)	Za zadávateľa	1	53	
	Expert	1		
	Za spracovateľa	6		
	Za pracovné skupiny	45		
Pracovné a informačné stretnutia	Verejné	2	13	
	Spoločný projektový tím	2		
	Pracovné skupiny (3 skupiny)	9		
Predložené návrhy a podnety	Špecifické ciele	Navrhnuté pre cieľové skupiny	12	12
		Prijaté pre cieľové skupiny	12	
		Neprijaté	0	
	Opatrenia	Navrhnuté pre cieľové skupiny	24	24

	Prijaté pre cieľové skupiny	24	
	Neprijaté	0	
Výstupy strategickej časti	Počet cieľových skupín	3	3
	Hlavný cieľ	1	
	Všeobecné ciele	4	17
	Špecifické ciele	12	
	Opatrenia	24	24

Tabuľka 5 Zdroje, aktivity a výstupy komunitného plánovania (Zdroj: MsÚ ZH)

Jednou z množstva dôležitých úloh KPSS je napomôcť zosieťovaniu všetkých subjektov na území mesta, ktoré pôsobia v sociálnej oblasti. Komunitný plán určuje personálne podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na zabezpečenie potrebných sociálnych služieb v meste. Všetci poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta, v zmysle zákona o sociálnych službách, musia poskytovať svoje služby v súlade s KPSS. Ak tomu tak nebude, subjekt sa nebude môcť uchádzať o štátnu podporu na výkon a realizáciu služby, ktorú zabezpečuje.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom na roky 2018 – 2023 sa podieľalo niekoľko partnerov: zástupcovia mesta, odborníci v sociálnej oblasti, poskytovatelia i užívatelia sociálnych služieb, verejnosť i ďalšie štátne alebo súkromné organizácie. Poďakovanie patrí všetkým za ochotu, profesionalitu a najmä spoluprácu pri tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom. Sme presvedčení, že komunitné plánovanie bude stálou súčasťou praxe a procesov smerujúcich k rozvoju sociálnych služieb na území nášho mesta. Veríme, že aktívna účasť zo strany poskytovateľov a občanov mesta pretrvá aj pri realizácií navrhovaných opatrení.

ZOZNAM LITERATÚRY

Matoušek O. 2008. Sociální služby

Filipová M., Woleková H., Petijová M. 2018. metodická príručka Komunitný plán sociálnych služieb

Vasková V., Žežula O. 2002. Komunitní plánování – věc veřejná: jak zjistit co lidé opravdu chtějí? Jak zlepšit život v obci

zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov

zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov

zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb v znení neskorších predpisov

zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov

zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov

zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a o príspevku na viac súčasne narodených detí v znení neskorších predpisov

zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia

zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa v znení neskorších predpisov

zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení neskorších predpisov

zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov

zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov

zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v znení neskorších predpisov

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom v znení neskorších predpisov

zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov

zákon č. 185/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny v znení neskorších predpisov.

Európa 2020

Dohovor OSN o právach dieťaťa

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Dohovor o odstránení diskriminácie žien

Charta základných práv EÚ

Európska charta rodinne opatrujúcich osôb

Európska charta práv a zodpovednosti odkázaných na dlhodobú starostlivosť

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020

Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020

Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 – 2019

Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike a Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020

Operačný program Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia SR pre mládež na roky 2014 – 2020

Národná stratégia regionálneho rozvoja 2010 – 2025

Národný akčný plán pre deti na roky 2013 – 2017

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Koncepcia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v detských domovoch na roky 2016 – 2020

Štandardy komunitných centier NP Komunitné centrá

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb BBSK na roky 2011 – 2017, v znení Dodatku č. 1 ku Koncepcii rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2011 – 2017

Regionálna integrovaná územná stratégia (RIUS)

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) mesta Žiar nad Hronom na roky 2014 – 2020

ZOZNAM GRAFOV, TABULIEK A OBRÁZKOV

- Graf 1.1 Organizačná štruktúra procesu komunitného plánovania v meste Žiar nad Hronom
- Graf 2.1 Vývoj podielu výdavkov mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby k celkovým výdavkom
- Graf 2.2 Vývoj podielu výdavkov mesta Žiar nad Hronom na sociálne služby a ostatné výdavky v sociálnej oblasti k celkovým výdavkom
- Graf 2.3 Vývoj počtu obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997
- Graf 2.4 Vývoj počtu obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997, rozlíšené podľa pohlavia
- Graf 2.5 Vývoj indexu starnutia obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997
- Graf 2.6 Prognóza vývoja indexu starnutia v okrese Žiar nad Hronom do roku 2035
- Graf 2.7 Vývoj indexu ekonomického zaťaženia obyvateľov mesta Žiar nad Hronom od roku 1997
- Graf 2.8 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 1997
- Graf 2.9 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 2007
- Graf 2.10 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom v roku 2017
- Graf 2.11 Pohyb obyvateľstva, prirodzený prírastok a migrácia v meste Žiar nad Hronom
- Graf 2.12 Pohyb obyvateľstva relatívny – hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom
- Graf 2.13 Prognóza vývoja obyvateľstva v okrese Žiar nad Hronom do roku 2035
- Graf 2.14 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom podľa vzdelania
- Graf 2.15 Národnostné zloženie obyvateľov mesta Žiar nad Hronom podľa SODB 2001 a SODB 2011
- Graf 2.16 Vývoj počtu evidovaných UoZ v meste Žiar nad Hronom v rokoch 1997 – 2017
- Tabuľka 1.1 Účastníci procesu komunitného plánovania v meste Žiar nad Hronom
- Tabuľka 1.2 Zameranie cieľov Stratégie Európa 2020

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Žiar nad Hronom 2018 – 2023

- Tabuľka 2.1 Rozpočet mesta Žiar nad Hronom – výdavky (okrem výdavkov na finančné operácie) v rokoch 2013 – 2017
- Tabuľka 2.2 Základné údaje mesta Žiar nad Hronom
- Tabuľka 2.3 Štruktúra obyvateľstva mesta Žiar nad Hronom podľa vzdelania
- Tabuľka 2.4 Vývoj počtu evidovaných UoZ v meste Žiar nad Hronom v rokoch 1997 – 2017
- Tabuľka 2.5 UoZ podľa dosiahnutého vzdelania v okrese Žiar nad Hronom k 30.04.2018
- Tabuľka 2.6 Štruktúra znevýhodnených UoZ v okrese Žiar nad Hronom v rokoch 2008 – 2017
- Tabuľka 2.7 Vývoj vybraných cieľových skupín v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017
- Tabuľka 2.8 Počet detí v školských zariadeniach na území mesta Žiar nad Hronom k 31.12.2017
- Tabuľka 2.9 Vývoj opatrení v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2013 – 2017
- Tabuľka 2.10 Vývoj prirodzeného prírastku/úbytku v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017
- Tabuľka 2.11 Vývoj počtu sobášov a rozvodov v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2010 – 2017
- Tabuľka 2.12 Orgány/inštitúcie poskytujúce sociálne služby v meste Žiar nad Hronom v roku 2017
- Tabuľka 2.13 Prehľad poskytovaných sociálnych a iných služieb v meste Žiar nad Hronom v roku 2017
- Tabuľka 2.14 Opatrovateľská služba v meste Žiar nad Hronom v rokoch 2013 – 2017
- Tabuľka 2.15 SWOT analýza pracovnej skupiny Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom
- Tabuľka 2.16 Kľúčové problémy pracovnej skupiny Seniori a obyvatelia s nepriaznivým zdravotným stavom
- Tabuľka 2.17 SWOT analýza pracovnej skupiny Rodina, deti a mládež
- Tabuľka 2.18 Kľúčové problémy pracovnej skupiny Rodina, deti a mládež
- Tabuľka 2.19 SWOT analýza pracovnej skupiny MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami

- Tabuľka 2.20 Kľúčové problémy pracovnej skupiny MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami
- Tabuľka 2.20 Kľúčové problémy pracovnej skupiny MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami
- Tabuľka 3.1 Spoločné ciele a opatrenia pre všetky CS
- Tabuľka 3.2 Charakteristika opatrení spoločných pre všetky CS
- Tabuľka 3.3 Ciele a opatrenia pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom
- Tabuľka 3.4 Charakteristika opatrení pre CS Seniori a obyvatelia s nepriaznivých zdravotným stavom
- Tabuľka 3.5 Ciele a opatrenia pre CS Rodina, deti a mládež
- Tabuľka 3.6 Charakteristika opatrení pre CS Rodina, deti a mládež
- Tabuľka 3.7 Ciele a opatrenia pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami
- Tabuľka 3.8 Charakteristika opatrení pre CS MRK a obyvatelia so spoločenskými problémami
- Tabuľka 4.1 Časový harmonogram implementácie KPSS mesta Žiar nad Hronom
- Tabuľka 4.2 Merateľné ukazovatele hodnotenia KPSS
- Tabuľka 5 Zdroje, aktivity a výstupy komunitného plánovania
- Obrázok 2.1 Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.04.2018

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha 1 Zoznam účastníkov procesu komunitného plánovania
- Príloha 2 Prehľad subjektov pôsobiacich v sociálnej oblasti mesta Žiar nad Hronom
- Príloha 3 Prehľadná štruktúra strategickej časti KPSS
- Príloha 4 Fotodokumentácia